

ALUTAGUSE

valla leht

nr 12 (72) detsember 2023

TASUTA

www.alutagusevald.ee

Foto Aulis Pärnpuu

Noppeid VIRVE OSILA loomingupäevast

Metsa ääres seisab vana maja,
ümber leplik, linnulaulu täis.
Ja toomingal, seal akna taga aias,
on juba puhkend iga üksik õis ...

V. Osila
Sotsialismi Tee
12.06.1958

Just selliste luuleridadega algas
25. novembril Mäetaguse rahvamajas luuletaja
ja näitekirjaniku Virve Osila loomingupäev,
noor punupatsidega Virve istumas kivikangrül
ja lugemas oma lapsepõlve luuletust
„Õitsev toomingas“.

Grete Habakukk
Alutaguse Huvikeskuse
kultuuritöö koordinaator

Loomingupäev toimub üle aasta. Kui eelmisel korral sai avatud Virve Osila elutöötuba, siis sedapuhku otsisime korraldajatenä uue lahendusi ja võimalusi, et tuua tavaformaati veidi uudsust ja värskust. Nii jõudsimegi ideeni, mille eeskujuks sai teada-tuntud portreesaade „Tähelaev“. Väikeste mugandustega sai sündmus nimeks „Virve Osila loomingupäev TÄHETUND“. Võtmeisikuks sellise sündmuse õnnestumiseks on kindlasti eestvedaja ja parimaks ning ainuõigeks valikuks sai Ene Raudar – Virve kauaaegne hea sõber, kes teab tema elulugu läbi ja lõhki.

Loomingupäev kulges mööda ajatelge ning tõi kuulajateni ja vaatajateni tähtsamad Virve Osila loominguetaapid ning ka muud eluliselt olulised verstapostid – lapsepõlv, lühike elu Läänemaal ja elu kodukandis Mäetagusel, kus Virve on kirjutanud enamuse oma luuletusi ja näidendeid.

Mälestuste puul on palju õisi,
igal õiel oma lõhn ja värv;
mõned närbuda ja pudeneda võisid,
mõnda nähes erguks muutus närv.

V. Osila „Noppeid vol.2“

Sündmuse eesmärk oli kaasata protsessi võimalikult palju meie valla kollektiive ning samuti oli oluline pakkuda üllatust nii Virvele kui ka külalistele. Valla kollektiividest astusid üles Alutaguse lastekoor, Iisaku segakoor, Illuka naisansambel, naisrahvatantsurühm Kii-gelind ja üksikesinejatenä Liisi Kauber ning Anne Jõgi. Kõigil oli oluline ja kohati ka raske ülesanne, näiteks koorid õppisid lühikese ajaga selgeks keerukad lood ja tantsurühma juhendaja lõi uue tantsu. Kokku sai kutsutud ka Mäetaguse naisansambel Sügislilled, mis sai uute asendusliikmete tõttu nimetuseks Sügislilled puudutus.

Suur kiitus kõikidele, kes oma panuse andsid sündmuse õnnestumisse.

Lisaks kohalikele esinejatele oli külalisi ka väljaspoolt meie valda: Lasva Luuleklubi, Ülo Needo Mooste külateatrist Virvendus ja muusik Kait Tamra. Igäühel neist oli jagada oma lugu Virvega. Mitmed Virve sõbrad ja fännid ei saanud kahjuks kohale tulla, kuid nad saatsid tervituse videosilla või telegrammi teel. Mõni neist oli sedavõrd liigutatud, et võttis Virvel pisaragi silma, näiteks Kadi raadio toimetaja Tõnis Kipper tervitus omaloomingulise luuletusega või Yoko Alenderi südamluk videotervitus. Sündmusel kõlasid ka Yoko isa Urmas Alenderi laulud Virve Osila sõnadele.

Tähetunnist said ootamatult tähetunnid, mida võrtsitas Virve Osila terav ja tabav huumor, lugusid oleks jagunud tähepäevaks või ka -nädalaks.

Oleme rõõmsad ja tänulikud, et ettevõtmine õnnestus ja saime osaks põnevast rännakust, kuid siiski on oluline mainida, et need olid vaid nopped Virve Osila elust ja loomingust.

Aastast aastasse ma astun,
minu elutee on see;
tänuks kõik võtan vastu,
mis neis aastais antakse.
Olen reisijuht ja rändur,
tähtsad on siht kui tee;
sekka tuleb olla mängur,
et saaks pääsme võidule.
Mööda aastaid minnes tean ma,
kui on lõppemas mu retk,
elu ennast võiduks pean ma –
kulda väärrib iga hetk.

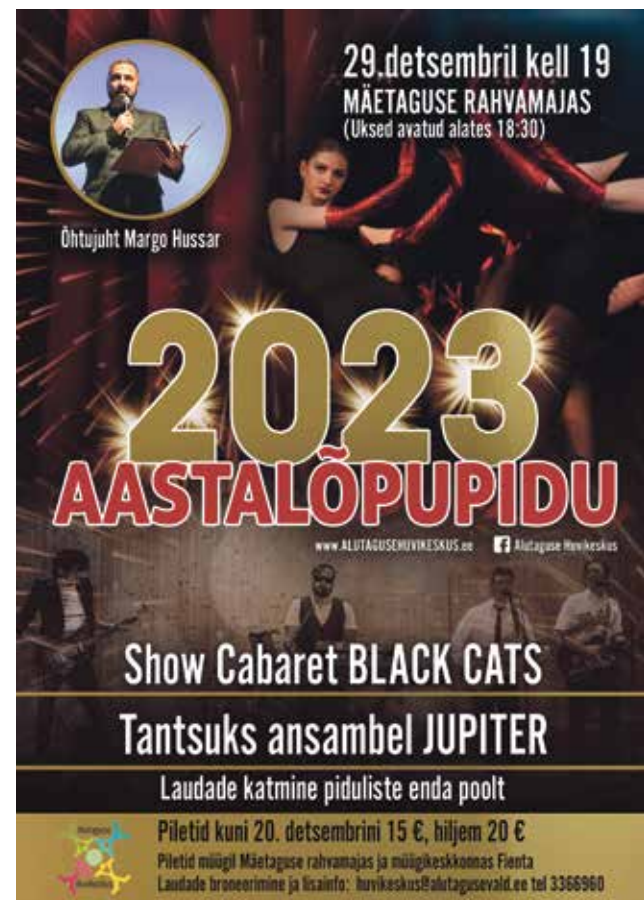
V. Osila „Noppeid vol.2“

Koos loomingupäevaga toimus ka Virve Osila raamatu „Noppeid vol.2“ esmaesitlus, mis on saadaval raamatukauplustes ja Mäetaguse raamatukogus. Raamat passib hästi kingikotti!

Sündmuse pildigalerii on nähtav Alutaguse Huvikeskuse Facebooki kodulehel, samuti on peagi valmimas kogu sündmuse videojäädvastus. Huvilistel palun võtta ühendust, saame seda soovi korral jagada.

Loomingupäeva toetas Eesti Kultuurkapital.

Alutaguse Vallavolikogu ootab ettepanekuid Alutaguse valla aukodaniku nimetuse ja teenetemärkide andmiseks

Valla aukodaniku nimetus antakse erilise auavaldusena Alutaguse vallale elutööna osutatud väljapaistvate teenete eest füüsilisele isikule, kes oma tegevusega on oluliselt kaasa aidanud valla arengule või vallaelanike heaolule või kes on sündinud, elanud või elab hetkel Alutaguse vallas ning on saavutanud tähelepanuväärseid tulemusi ja üldise tunnustuse kultuuri, hariduse, majanduse, eestluse jmt edendamisel. Aukodaniku nimetust ei anta postuumselt. Valla aukodaniku nimetuse andmisega kaasneb aukodaniku tunnistuse ja aukodaniku märgi (suure vapimärgi) väljaandmine ja kandmise õigus ning rahaline preemia.

Teenetemärk antakse füüsilisele isikule Alutaguse vallale osutatud väljapaistvate teenete eest, mis on andnud olulise panuse valla arengule. Teenetemärgi andmisega kaasneb teenetemärgi (väikese vapimärgi) kandmise õigus ning rahaline preemia.

Ettepanekuid valla aunimetuste andmiseks võivad teha üksikisikud, juriidilised isikud, organisatsioonid, seltsid, volikogu ja valitsus. Ettepanek peab olema põhjendatud ja sisaldama:

- 1) aunimetuse saaja kandidaadi ees- ja perekonnanime, isikuandmeid (sünniaeg, elukoht, tegevusala jne);
- 2) aunimetuse saaja kandidaadi teenete loetelu või panuse kirjeldust;
- 3) ettepaneku esitaja(te) nimi(nimed) ja allkiri(allkirjad).

Valla aukodaniku nimetus ja teenetemärk antakse üle Eesti Vabariigi aastapäevale pühendatud üritusel.

Kirjalikud ettepanekud palume saata hiljemalt 10. jaanuariks 2024. a e-posti aadressile info@alutagusevald.ee, posti teel aadressile Tartu mnt 56, lisaku alevik, Alutaguse vald 41101 või tuua Alutaguse Vallavalitsusse (sh teeninduspunktidesse).

Ülevaade Alutaguse Vallavolikogu istungist

30.11.2023

Marin Grüning
vallavolikogu sekretär

- Ida- Viru maakonna energia- ja kliimakava tutvustus. Lähemalt loe siit: <https://ivol.ee/ida-viru-maakonna-energia-ja-kliimakava>
- Otsustati anda garantii SA Pannjärve Tervisespordikeskuse poolt võetavate kohustuste tagamiseks.
- Volikogu liikmed esitasid Alutaguse valla eelarvestrateegiasse aastateks 2024–2027 kaheksa ettepanekut, mille kohta vallavalitsus kujundas oma seisukohad ja volikogus hääletati ettepanekud läbi.
- Otsustati vastu võtta Alutaguse valla eelarvestrateegia aastateks 2024–2027.
- Ülevaade SA lisaku Muuseumi tegevustest ja tulevikuplaanidest.
- Otsustati muuta osaliselt Alutaguse valla teede korda. Talihooldel info valla kodulehel: www.alutagusevald.ee/talihooldus
- Otsustati vastu võtta veeteenuse hüvitamise kord 2024. aastal.
 - Veeteenuse hinna hüvitist on õigustatud saada füüsilisest isikust klient ja korteriühistu ning kaevandatud alal tegutsev põllumajandusvaldkonna ettevõtja.
 - Kliendile hüvitatakse vee hind 30% ulatuses vee- ettevõtja poolt kinnitatud tasust tarbitud vee eest.
 - Altkäevandatud alal asuvate kinnistute klientidele hüvitatakse vee hind 50% ulatuses vee- ettevõtja poolt kinnitatud tasust tarbitud vee eest.
 - Reovee ärajuhtimise ja puhastamise eest dotatsiooni ei saa.
- Kujundati arvamus Pannjärve liivakarjääri keskkonnala muutmise taotluse kohta. Seati tingimused, mille täitmise korral ollakse nõus keskkonnala muutmisega.
- Otsustati tunnistada osaliselt kehtetuks Katase küla Nõmme detailplaneering.
- Otsustati mitte algatada Illuka küla Vallamaja kinnistu detailplaneeringu keskkonnamõju strateegilist hindamist.
- Otsustati lõpetada taluseaduse alusel antud maa erastamine.
- Otsustati muuta sotsiaalhoolekandeline abi andmise korda.
- Kinnitati noortevolikogu valimiskomisjoni koosseis, mis muutus seoses komisjoni noorte esindaja kandideerimisega noortevolikogusse.

Volikogu istungi protokoll, vastuvõetud otsused ja määrused leitavad dokumendiregistrist: http://delta.andmevara.ee/alutaguse_vald/

Volikogu istungi salvestis puudub tehnilise vea tõttu.

Uuest aastast muutub biojäätmete liigiti kogumine kõigile kohustuslikuks

Martin Miller
Alutaguse valla keskkonnaspetsialist

Uuel aastal jõustub üleriigiliselt kohustus biojäätmete tekkekohal liigiti koguda ning need kas kompostida või jäätmevedajale üle anda. Selle põhjuseks on üleeuroopaline kokkulepe, mille eesmärgiks on vähendada biojäätmete sattumist segaolmeprügi hulka ja nende taaskasutamise edendamine. Antud nõuet järgib ka Alutaguse valla jäätmehoolduseeskiri.

Segaolmejäätmete kogumismahutitesse on keelatud panna jäätmeid, mille liigiti kogumine on kohustuslik ja korraldatud. Seeläbi välditakse erinevate materjalide sattumist segaolmejäätmete hulka, kus nende taaskasutamine ei ole võimalik. Biojäätmel on oluline eraldi koguda, kuna neist on võimalik toota näiteks komposti ning ühtlasi seeläbi suunata toitained tagasi ringlusse. Biojäätmete sorteerimine on keskkonnasõbralik tegu – kompostides on võimalik vähendada majapidamises tekitavat prügi kogust kuni poole võrra. Segaolmejäätmel on kõige kallim jäätmeliik – vähendades segaolmejäätmete kogust kuni poole võrra vähendate seeläbi ka oma segaolmejäätmete eest tasutavaid prügiarveid. Biojäätmete eraldamisel segaolmejäätmetest on teiste jäätmete kvaliteet kõrgem ning suureneb ka nende ringlusse suunamise võimalus.

Alutaguse valla elanikel on võimalik valida, kas tellida biojäätmete konteiner koos äraveoga või koguda need oma kinnistul nõutele vastavasse kompostikasti. Kõige keskkonnasõbralikumaks ning ühtlasi odavamaks lahenduseks on biojäätmete tekkekohal komposteerimine, seda eriti hajaasustuses, kus majapidamiste vahelised vahemaad on pikad ning jäätmete äraveoga seonduvad kulud ning keskkonnamõjud seetõttu suured.

Komposteerimisel tuleb biolagunevad jäätmed kompostida tervisele ja ümbruskonnale ohutult nii, et see ei soodustaks kahjurite levikut. Vastavalt Alutaguse valla jäätmehoolduseeskirjale võib toidujäätmeid kohapeal kompostida ainult kinnises kahjurite eest kaitstud kompostimisnõus, aia- ja haljastujäätmel võib aga kompostida ka lahtiselt aunas. Biolagunevate jäätmete kompostimine ei tohi häirida kompostimiseks kasutatava kinnistu naabreid. Selleks, et komposteeritavad biojäätmel laguneksid kiiresti ega muutuks roiskuvaks ja haisevaks kuhjaks, peab kompostihunnik olema korralikult rajatud ja süsteemselt kasutuses. Kompostida saab suuremat osa tekkivatest bio- ja aiajäätmetest. Komposti ei tohi panna jäätmeid, mis muudavad selle taaskasutuskõlbmatuks. Kõige parema komposti saab aia- ja majapidamisjäätmete omavahelisel segamisel (sisaldab nii värsket rohelist materjali kui ka pruuni puitunud materjali). Komposteerimisel tuleb tagada, et toimumaksid aeroobsed lagunemisprotsessid. Hästi tehtud kompostihunnik või -kast ei haise, ei külmu ega ei kuiva läbi, sinna ei pääse ligi ei linnud ega loomad. Kompost on valmis, kui see on muutunud tumedaks ja muredaks. Korrastamata, roiskuva, haisva, taimehaigusi levitava, keskkonnale ja inimese tervisele ohtliku ja mittesobiva kohta rajatud kompostimiskoha peab kinnistu omanik omal kulul likvideerima. Ühtlasi vähendab biojäätmete tekkekohal komposteerimine vajadust jäätmeid ühest kohast teise transportida aidates seeläbi vähendada jäätmete transpordiga kaasnevaid kulusid ja negatiivset keskkonnamõju. Täpsemat infot kompostimise kohta saab veebilehelt www.kompostiljon.ee.

Kompostimise alternatiiviks on biolagunevate jäätmete liigiti kogumine ja jäätmevedajale üle andmine. Biolagunevate

köögi- ja sööklajäätmel konteinerisse võib panna ainult biolagunevaid jäätmeid kas lahtiselt, paberkotis või täielikult biolagunevas kotis. Tavalises kilekotis biojäätmel konteinerisse panna on keelatud. Kogumismahuti määrdumise vältimiseks tuleb vedajalt tellida biolagunevast materjalist vooderduskott, mis paigaldatakse pärast igat tühjendamiskorda. Teenuse kasutamisel tuleb arvestada sellega, et kuigi jäätmete äravedu on vallaelanikule tasuta, siis vooderduskoti paigaldab jäätmevedaja ning see on tasuline. Biojäätmel kogumismahuti tuleb jäätmevedajalt võtta kõigil, kes oma kinnistul ei komposti.

Jäätmevedaja kogumismahutist loobumiseks tuleb kõigil kompostijatel esitada Alutaguse Vallavalitsusele vastav taotlus läbi Evald-i iseteeninduskeskkonna. Iseteenindusse saab läbi Alutaguse valla kodulehe külje kaudu (www.alutagusevald.ee), sealt valite valdkonnad – jäätmemajandus – biolagunevad jäätmed. Iseteeninduskeskkonda sisenemiseks peab olema kehtiv ID-kaart. Antud keskkonnas saab esitada taotlused ka kõigi teiste jäätmeliikide kohta. Taotluses peab olema kirjeldatud põhjus, miks vabastust soovitakse ja milliseks perioodiks. Avaldus on kinnituseks, et kogute biojäätmel liigiti ja võtate need tekkekohal ringlusesse. Avaldust saab esitada vaid kinnistuomanik. Samuti tuleb taotlusele lisada foto kinnistul asuvast kompostikastist. Kompostimine ei välista võimalust kasutada biojäätmel äraandmise võimalust.

Hetkel osutab Alutaguse vallas korraldatud jäätmeveo teenust kuni 31.03.2024 EKOVIIR OÜ, uus hankeperiood algab 01.04.2024.

Ilusat aasta lõppu ja edukat kompostimist!

DETAILPLANEERINGUD

Alutaguse Vallavolikogu tunnistab 30.11.2023 otsusega nr 147 kehtetuks Katase küla Nõmme kinnistu detailplaneeringu Nõmme tee 4 katastriüksuse osas.

Alajõe Vallavolikogu poolt 2008. aastal kehtestatud detailplaneeringu alusel moodustati elamumaa sihtotstarbega Nõmme tee 4, Nõmme tee 6 ja Nõmme tee 8 katastriüksused, millele määrati ehitusõigus kolmele hoonel suurima ehitisealuse pindalaga 260 m². Nõmme tee 4 ja Nõmme tee 6 katastriüksused on hoonestamata. Planeeringuala asub kompaktses asustusega elamu maa-alal. Nõmme tee 4 kinnistu omanik soovib planeeringu elluviimisest oma kinnistul loobuda ning jagada see maakorralduslikult kaheks eraldi katastriüksuseks.

Peale detailplaneeringu kehtetuks tunnistamist tuleb Nõmme tee 4 krundi hoonestamisel lähtuda üldplaneeringuga määratud ehitus- ja maakasutustingimustest. Planeeringu osaliselt kehtetuks tunnistamisel on tagatud selle elluviimine ülejäänud osas.

Detailplaneeringu kehtetuks tunnistamise otsusega on võimalik tutvuda Alutaguse valla dokumendiregistris: https://adr.novian.ee/alutaguse_vald/dokument/6078912.

Alutaguse Vallavolikogu jättis 30.11.2023 otsusega nr 148 algatamata Illuka küla Vallamaja kinnistu detailplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH).

Planeeringuala hõlmab munitsipaalomandis olevat ühiskondlike ehitiste maa sihtotstarbega Vallamaja (13001:001:1286) katastriüksust, millel asub endine vallamaja hoone. Planeeringuala suurus on ligikaudu 1,4 ha.

Detailplaneeringu koostamise eesmärk on anda krundile ehitusõigus olemasoleva büroohoone ümberehitamiseks korterelamuks ja teha ettepanek muuta üldplaneeringu ühiskondliku hoone maa-ala juhtotstarve elamu maa-alaks.

KSH eelhindangu tulemusel selgus, et arvestades kavandatud tegevuse mahtu, iseloomu ja paiknemist ei saa eeldada detailplaneeringu elluviimise ja sihipärase kasutamise seonduvat olulist keskkonnamõju ning KSH läbiviimine ei ole vajalik.

Detailplaneeringu algataja ja kehtestaja on Alutaguse Vallavolikogu, korraldaja ja koostaja Alutaguse Vallavalitsus (Tartu mnt 56, lisaku alevik). Detailplaneeringu algatamise ja KSH algatamata jätmise otsustega saab tutvuda Alutaguse Vallavalitsuses tööajal ja valla veebilehel: www.alutagusevald.ee/alगतatud.

Alutaguse Vallavalitsus teavitab, et Illuka küla Vallamaja kinnistu detailplaneeringu eskiislahenduse avalik väljapanek toimub 27.12.2023–25.01.2024 ning avaliku väljapaneku tulemuste avalik arutelu 26.01.2024 algusega kell 15.00 Alutaguse Vallavalitsuses (Pargi tn 5, Mäetaguse alevik).

Planeeringuala hõlmab munitsipaalomandis olevat Vallamaja (13001:001:1286) katastriüksust, millel asub hetkel kasutuseta endine vallavalitsuse teenuskeskuse hoone. Planeeringuga tehakse ettepanek olemasoleva büroohoone ümberehitamiseks korterelamuks, krundi ehitusõiguse laiendamiseks ja üldplaneeringu juhtotstarbe muutmiseks ühiskondliku hoone maast elamumaaks.

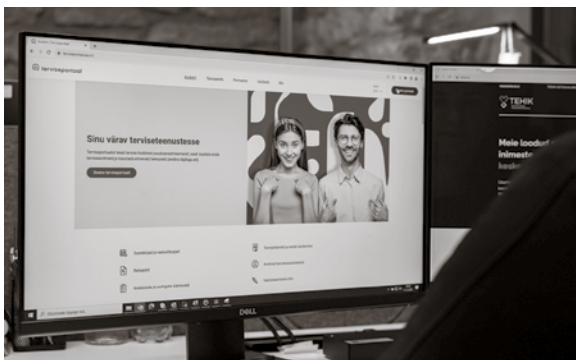
Planeeringumaterjalidega saab avaliku väljapaneku ajal tutvuda: www.alutagusevald.ee/avalikud-valjapanekud. Avaliku väljapaneku jooksul on igal isikul õigus avaldada detailplaneeringu kohta arvamust.

Alutaguse Vallavalitsus teavitab, et Alajõe küla keskuse ja rannaala detailplaneeringu eskiislahenduse avalik väljapanek toimub 08.01.–21.01.2024.

Planeeringuala hõlmab valla omandis olevaid Jõekalda, Kaldajõe, Jõeääre, Lautri, Rannamaa, Külaplatsi, Jõe tn 12a, Jõe tn 12c, Vallapõllu, Jõe tänav T1, Sadama tee, Külaplatsi-Kalmistu tee, Kiriku tee ja eraomandis olevaid Kooli tn 15 ja osaliselt Jõe tn 4 katastriüksuseid. Planeeringuala suurus on ca 17,7 ha.

Detailplaneeringu eesmärk on Alajõe jõe ja Peipsi järve äärsel alal tervikliku sadama ja puhkerannaala väljaarendamine. Planeeringuga täpsustatakse Jõekalda kinnistule kehtiva detailplaneeringuga antud ehitusõigust, laiendatakse sadamaala Jõe tänavast lõunapoolsele alale, määratakse Peipsi rannaalale ehitusõigus supelranda teenindavatele rajatistele, seotakse jalg-radade/rannapromenaadiga jõeäärne ala avaliku rannaalaga ning kujundatakse terviklik ja atraktiivne puhkeala. Detailplaneering on kooskõlas Alutaguse valla üldplaneeringuga.

Planeeringumaterjalidega on võimalik avaliku väljapaneku ajal tutvuda valla veebilehel www.alutagusevald.ee/avalikud-valjapanekud ning igal isikul õigus avaldada detailplaneeringu kohta arvamust.

Uus terviseportaal vahetas välja senise digiloo

Sander Rajamäe

Pressiesindaja

Tervisekommunikatsiooni osakond

Tervisekassa ja Tervise ja Heaolu Infosüsteemide Kes- kuse (TEHIK) koostööna on valminud uus terviseportaal veebiaadressil www.terviseportaal.ee, mis vahetas välja senise patsiendiportaali www.digilugu.ee.

Digilugu suleti paralleelselt terviseportaali käivitamisega. Kui inimene läheb vanast harjumusest aadressile www.digilugu.ee, suunatakse ta automaatselt terviseportaali lehele.

„Kuna patsiendiportaali on tänaseks üle 15 aasta vana ning tekkinud on mõningane tehnoloogiline võlg, on uue portaali loomine vajalik, sest ligipääs terviseandmetele peab käima ajaga kaasas,” nentis TEHIKu terviseportaali projektijuht Kady Adamson.

Tervisekassa terviseportaali tootejuht Evgeni Nikolaevski sõnul pakub terviseportaali mugavat ja kasutajasõbralikku ligipääsu terviseandmetele ning on vāravaks tervisetee- nuste kasutamisel.

„Esimeses etapis pakutakse terviseportaali kaudu inimes- tele tervishoiuga seotud teenuseid, mis olid saadaval ka vanas patsiendiportaalis. Tänu uuele portaali paraneb kasutajamugavus ehk inimene pääseb terviseinfole ligi mugavamal viisil ning erinevad teemad on kategorisee- ritud loogiliselt,” ütles terviseportaali tootejuht.

Enne terviseportaali sisselogimist on inimesele kuvatud tervisedendusliku sisuga esileht, mis hakkab sisaldama erinevat tõenduspõhist tervisealast teavet. Terviseportaali sisenedes avaneb esmalt „Minu töölaud” vaade, millel kuvatakse järgmised vastuvõtud, väljaostmata retseptid, viimase poole aasta uuringud, analüüsid ja vastuvõtud ning vaktsineerimise soovitus. Uue funktsioonina on inimestele kättesaadavaks tehtud „Minu tervise ajalugu”, mille abil on võimalik detailselt filtreerida vastuvõtte, ana- lüüse, uuringuid, vaktsineerimisi ning kiirabi, haiglaravi või operatsioonidega seotud infot. Lisandunud on ka mitmeid väiksemaid täiendusi teenustes.

Lähitulevikus on plaanis lisaks tervisedeklaratsiooni ning tahteavalduste täiendamise funktsioonile lisada ka võima- lus täiendada enda ja lähedaste terviseandmeid ning täita vastuvõtte eelnevaid seisundihindamise küsimustikke. Lisaks eeltoodule saab 2024. aasta jooksul terviseportaali osaks digiregistratuur, mis pole tulevikus enam eraldi keskkond. Tänu sellele muutub broneeringute tegemine või vastuvõtuaegade muutmine ja tühistamine patsien- dile lihtsamaks.

Ajapikku luuakse terviseportaali järjest uusi infotehno- loogilisi lahendusi, mis võimaldavad suurendada ini- mese enda osalust ja vastutust terviseiga seotud otsuste tegemisel. „Üheks kasutajate poolt kõige enam soovitud võimaluseks on teavituste saamine näiteks retseptide, vaktsineerimiste ja arstivisiitide kohta. Teenus lisatakse terviseportaali 2024. aasta jooksul ning seejärel saavad inimesed teavitusi tellida SMS-i või e-posti kaudu,” kin- nitas Evgeni Nikolaevski.

Terviseportaali arendamise juurde kaasati erineva taust- taga lõppkasutajaid, sh ka vaegnägijaid. „Küsisime ini- mestelt tagasisidet ning palusime neil testida esimesi teenuseid. Täna on inimeste antud tagasiside läbi töötatud ning vastavalt sellele tehtud ka muudatusi. Lisaks on arenduse käigus mõeldud sellele, et portaali ei peaks kümne aasta pärast uuesti välja vahetama, vaid seda saab pidevalt täiendada uute ja vajalike funktsioo- nidega,” ütles Kady Adamson.

Uue terviseportaali kohta on inimestel võimalik anda tagasisidet, mida on saab teha portaali paremal ääres asuva „Tagasiside” nupu kaudu või otse TEHIKu kasutaja- toe e-posti aadressil abi@tehik.ee. Kasutajate tagasiside ja tähelepanekud on äärmiselt olulised, et pakkuda kõi- kidele Eesti inimestele võimalikult mugavat ja kasutaja- sõbralikku keskkonda.

Terviseportaali arendust kaasrahastas Euroopa Regio- naalarengu Fond ja selle kogumaksumus on 1,24 miljonit eurot.

TERVISEKASSA

Kooliõed: koolilapse tervis vajab tähelepanu

SA Tallinna Koolitervishoid

Sügisalvise perioodiga kaasneb erinevate vii- rushaiguste suurem levik ning kooliõe kabinetti jõuab üha enam haigeid lapsi. Kooliõed pane- vad lapsevanematele südamele, et nad hoiaksid oma laste tervisel ja eluviisidel silma peal ning jätkaksid haigestunud lapse kodusele ravile.

Tallinna Koolitervishoiu kvaliteedijuht ja lastearst Aili Laasner räägib, et kooliõed puutu- vad oma igapäevatoos üsna sageli ette olukorraga, kui nende poole pöörduvad õpilased, kel on juba enne koolipäeva algust avaldunud üsna tõsised viirushaiguste sümptomid – palavik, kurguvalu, peavalu, nohu jne. „Paraku esineb viirushaigusi igal aastaajal, eriti sügisel ja talvel, millest ena- musele aitavad kodused ravivõtted. Kui haiguse tunnused avalduvad juba hommikul enne koo- lipäeva algust, oleks sageli õigem jätta laps koju tervenema,” rõhutab Laasner.

Näiteid oma praktikast, kui hommikul kooli saadetud haigustunnustega õpilane tuleb koju tagasi saata, on kooliõdedel palju. „Kui kooliõe poole pöörduvad näiteks algklassilaps, kes kaebab kurgu- ja peavalu ega saa tundides jätkata, peab vanem lapsele järele tulema ning minema temaga koju, kus enamikel juhtudel on vajalik jätkata vii- rushaiguse sümptomeid leevendava raviga,” räägib Laasner.

„Kui laps tuleb haigena kooli, siis tema seisund võib halveneda ja paranemine võtta sootuks roh- kem aega. Haigestunud lapse kooli lubamine on oht ka teistele õpilastele ning seega ei ole see vaid pelgalt lapsevanema ja õpilase isiklik asi,” toonitab Laasner koduse ravi olulisust.

Milliste kaebustega tuleks koolilaps kindlasti koju jätta ja millega mitte, päris puust ja punaseks kvaliteedijuhi sõnul siiski teha ei saa. „Viirushai- guste tunnustega laps peab kindlasti koju jääma ja alustama seal raviga. Need ravimid on saadaval apteegi käsimüügis ning apteekrid oskavad anda soovitusi sobilikuma toote leidmiseks,” selgitab Laasner.

Tervislik eluviis tugevdab immuunsüsteemi
Kvaliteedijuhi sõnul on tervise tugevdamisel olu- line osa eluviisidel – kooliõdede poole on üsna palju pöördumisi, mille taga on ebapiisav uni ja korrapäratu või ühekülgne söömine. Seda nii alg- klassi, põhikooli kui ka keskkooli õpilaste seas. „Ebatervislikud eluviisid ei pruugi tingimata olla kaebuste ainukeseks põhjuseks. Siiski tuleks need esmajärjekorras võimalike põhjustena välistada,” rõhutab Laasner.

Tema sõnul on üsna sage olukord, kui kooliõe poole pöörduvad õpilased, kes kaebavad pea- ja kõhuvalu. „Vestluse käigus on aga sageli selgunud, et nad pole kodus enne koolitulekut hommikust söönud. Kooliõed on selles olukorras suunanud õpilasi koolisööklasse sööma, mille järgselt on juba poole tunni pärast kaebus möödunud,” toob Laasner näite.

Ta rõhutab, et lapsevanematel tuleb tähele- panu pöörata mitte ainult algklassilaste, vaid ka teismeliste söömisharjumustele, kuna ka nemad jõuavad pikkadest toidukorra vahedest tulenevate kaebustega kooliõe kabinetti. Nendeks on näiteks halb enesetunne, pearinglus ja kõhuvalu. „Ka on kooliõed kokku puutunud õpilastega, kes lisaks hommikusöögi vahelejätmisele ei söö ka koolis midagi,” räägib Laasner.

Kuidas ennetada väikelastel viirushaigusi ja toetada nende immuunsüsteemi

Benu apteegid

press@benu.ee

Meie laiuskraadil sügisest kevadeni vältaval hai- guste perioodil on pidevatest viirusnakkustest ohustatud enim väikelapsed. Mida saab ise vii- rushaigustesse nakatumise ennetamiseks ära teha ja kuidas toetada väikelapse immuunsüsteemi, räägib Benu Elva Tervisekeskuse apteegi proviisor Margret Raukas.

Proviisori sõnul haigestuvad väikelapsed viirushaigustesse kordades rohkem sellepärast, et nad puutuvad lastehoiu üksteisega oluliselt tihedamini kokku kui täiskasvanud. „Terved väikelapsed võivad esimestel eluaastatel haiges- tuda aasta jooksul erinevatesse viirushaigustesse 6-12 korda,” selgitab Raukas.

Väikelapsi ohustavad enamlevinumaid vii- ruseid on sadu ja nad levivad aevastades, ninast nohuga, suust kõha ja süljega ning kõhuviirused oksendamise või kõhulahtisusega. „Tavaliselt on viirusega kokkupuute ja haigestumise peiteaeg paar päeva kuni kolm nädalat.

Isiksuse arengus peetakse kolme esimest elu- aastat otsustava tähtsusega perioodiks, mil lisaks viirushaigustele on lapsed väga vastuvõtlikud ka õpetustele. „Väikesele inimesele on väga lihtne õpetada õiget hügieeni nagu kõhimine-nuuskai- mine salvrätti ja selle viskamine prügikasti või aevastamine varukasse, kätepesu erinevates olu- kordades kuni toidunõude mittejägamiseni,” toob Raukas näiteid võimalustest, kuidas lapsevane- mad saavad suunata last ennast ise viirushaiguste eest paremini kaitsma.

Mõnede raskete tüsistustega viirushaiguste vastu aitab vaktsineerimine

Kodustes oludes saab viiruste levikut tõkestada lihtsate nipidega. „Viiruste populatsiooni on voi- malik paremini kontrolli all hoida näiteks tehes märga koristust, tuulutades tube, valmistades koduseid toite ning olles lapsele emotsionaalseks toeks,” ütleb proviisor.

Parim viis hooajaliste viirushaiguste ärahoid- miseks on piisav uni, tasakaalustatud toit ning

igapäevane värskes õhus viibimine. Raukase sõnul vajab eelkoolialine laps hinnanguliselt 1-3 tundi lõunaund ja keskmiselt 10 tundi ööund. „Toidu- kordi peaks olema päevas 4 ja värskes õhus võiks iga päev jalutada vähemalt 1 tund,” lisab ta.

Mitmeid viirushaigusi nagu mumps, leetrid, punetised, tuulerõuged või gripp on tänapäeval võimalik ära hoida immuniseerimisega. „Nagu igal ravimil võivad ka vaktsiinidel olla kõrval- toimed, ent enamasti on need kergekujulised piirdudes süstekoha punetuse ja/või palavikuga. Rasked reaktsioonid on üliharvad,” märgib Rau- kas ja juhib tähelepanu, et vaktsiinivõitavatesse haigustesse haigestumisel on rasked tüsistused. „Lõppkokkuvõttes kaalub vaktsineerimise kasu võimaliku kahju üle,” ütleb ta.

Immuunsüsteemi toetab tasakaalustatud toidulaud

Immuunsüsteemi tugevdamise seisukohalt on nii täiskasvanutel kui lastel oluline jälgida oma igapäevast menüüd. „Meie sügis-talvisel perioodil on D-vitamiin üks hädavajalikum, mida leidub näiteks rasvases kalas (forell, lõhe, sardiinid, tuunikala) või seentes (kukeseened) ning vas- tava vitamiiniga rikastatud piimatoodetes, mis on ühtlasi peamised kaltsiumiallikad,” kinnitab proviisor. Ta lisab, et üks vajalikumaid mineraale, mis aitab kaitsta limaskestast hooajaliste viirushai- guste eest, on tsink (Zn), mida saame punasest lihast, linnulihas, ubadest ning pähklitest.

Proviisor rõhutab, et laimatuul toimiv seedi- mine tagab toitainete, vitamiinide ja mineraalide korrapärase omastamise. „Heade ja halbade bak- terite tasakaalu soolestikus toetab hapendatud ehk fermenteeritud toitude (keefir, jogurtid, hapukapsas) ning kiudainete rikaste toitude (spargel jm köögiviljad) piisav tarbimine. Üks kamajook võiks olla lapse menüüs iga päev,” ütleb Raukas.

„Samuti tasuks enda ja lapse toidusedelisse lülitada seemned, pähklid, taimeõlid ja kala omas- tamaks neist väärtuslikke Omega-3 rasvhappeid ja E-vitamiini. Magustoiduks sobivad väikelastele hästi erinevad puuviljad nii värskelt kui kuivata- tult,” lisab proviisor.

Tervislike toitumisharjumustega samavõrd oluline on kvaliteetne uni, mille puudus põhjustab vaevusi igas eas kooliõpilastele. „Vähene uni teki- tab lastel kõige sagedamini peavalu. Reeglina jääb paljude õpilaste ööune aeg lühikeseks ja on ka juh- tumeid, kus koolilaps pole öösel üldse maganud ning pöördub järgmisel päeval kooliõe kabinetti kurtes väsimust, peavalu ja nõrkust,” toob Laasner näite. „Seega palume lapsevanematel jälgida, millal lapsed õhtul magama lähevad ja ega nad voodis teki all hoopis nutiseadme seltsis ole. Koolilaps vajab vähemalt kaheksa-üheksa tundi ööund.”

Ta soovitat kõikidel täiskasvanutel tähelepanu pöörata ka laste ekraaniaja kasutuse pikkusele ja tunda huvi, mida laps internetis jälgib. „Mitmed need lapsed, kellega vestlusest tuleb välja, et neil on väga palju ekraaniaega, kurdavad peavalu ja unehäireid,” toob Laasner näite. „Siinkohal on olu- line meie kõikide eeskuju ekraanide kasutamisel.”

Ühtki imetalletti selleks, et laps püsiks alati terve, Laasneri sõnul ei ole. „Koolilapsed peaksid tootuma mitmekülgsele ja vaheldusrikkalt, piisavalt magama ja värskes õhus liikuma, siis ei ole ka orga- nism viirustele nii vastuvõtlik,” kinnitab Laasner.

Lõpetuseks on soovitus tugevdada laste immuunsüsteemi vaadates üle nende eluviisid ning lastevanematel oma lastega rohkem suhelda. „Küsi, kuidas neil tegelikult läheb ja tundke oma järeltulijate elu vastu huvi. Nii saame paremini tagada, et koolilapsed vähem haigestuksid.”

Infot lihtsamate viirushaiguste koduste ravivõtete kohta leiab Tervisekassa kodule- helt www.tervisekassa.ee/kodune-ravi ja vii- ruste leviku kohta Tallinna Koolitervishoiu õppevideost <https://kooliõde.ee/portfolio/kuidas-viirus-levib/>.

Vältida või minimaalselt tarbida tasub pro- viisori hinnangul töödeldud toite, kuhu on lisatud maitsetugevdajad, glükoosi-fruktoosi suhkruid, süsiliit- ja muid ebavajalikke lisa- ained, millede kahjutekstegemine on organis- mile lisakoormus.

„Kindlasti tuleb meie kliimas väikelastele juurde anda D-vitamiini kas eraldi tilkadena või koos probiootikumidega. Vahel on vaja juurde anda ka vereloome seisukohalt olulist B12-vitamiini, kuid selle vajaduse selgitab välja vereanalüüs. Vajadus veel muude toidulisandite või vitamiinipreparaatide järgi võib tekkida ka juhul, kui laps on toidu suhtes väga valiv,” toob Raukas välja.

Kui haigus on juba kallal

Viirushaigustega võideldes on väga oluline pak- kuda lapsele piisavalt vedelikku ja jälgida, et ta jooks ja pissiks tavalisest rohkem, see see aitab organismi viirustest puhastada ning võidelda kõrge palaviku vastu.

„Valu ja palaviku alandamiseks sobivad väike- lastele paratsetamooli või ibuprofeeni sisaldavad siirupid või küünlad, mõlema puhul tuleb õigeid annuseid doseerida vastavalt lapse kehakaalule,” juhib Raukas tähelepanu.

Ebameeldiva ninakinnisuse korral aitavad proviisori sõnul ksülotetasoliini tilgad, mida võib kasutada alates 2. eluaastast ja lühiajaliselt 5-7 päeva kuni 3 korda päevas.

Teinekord võivad kergemad viiruslikud hai- gused muutuda bakteriaalseteks, mis on juba tõsisemad ja vajavad antibiootikumiravi. Arstile tasub helistada siis, kui haigus näib süvenevat või lisandub uusi sümptomeid. „Kui on kõrva- või muu valu, mis paratsetamooli või ibuprofeeni kasutamisel ei taandu ning laps nutab pidevalt, kõrge palavik, mis ei alane 48 tunni jooksul, püsiv oksendamine ja kõhulahtisus, joomisest keeldu- mine või uriini või mähkmete arvu vähenemine poole võrra,” loetleb proviisor juhtumeid, kus on vajalik arstiga konsulteerimine. Tema rõhutab, et viivitamatult tuleb kiirabi kutsuda juhul, kui lapsel tekivad hingamisraskused, tema nahk on kahvatu või kui laps on ebaharilikult loid.

Kes vette ei hüppa, see ujuma ei õpi

Eesti vanasõna

Mnemoturniir on 1967. aastast alates Vikerraadio eetris olev kõikidele teada-tuntud legendaarne mälumängusaade ja Miniturniir on sellest inspiratsiooni saanud laste mälumängusaade, mis tänavu alustas oma 20. hooaega. Aga mitte see ümmargune number pole see, miks tänavune hooaeg meile nii eriline on, vaid see, et osales ka Iisaku Gümnaasiumi võistkond koosseisus Mirell Mägi, Karolin Pärnpuu, Lauren Juuse, Anni Kuuse, Marten Nurgamaa. Nelja saate peale kokku koguti 40 punkti, mis ei ole küll saateajaloo kõrgeimate skooride hulgast, aga tubli tulemus esimese korra kohta siiski. Sain vaprate noortega kokku, et saatetegemisest pisut rääkida.

Foto Priit Mürk

Merle Pikhoff

Millega te muidu tegelete kui just saates ja tavakoolis ei ole?

Mirell: Mulle meeldib sõpradega õues käia, aga õpin veel kunstide koolis kunstierialal ja laulan Alutaguse lastekooris.

Lauren: Mina käin ka kunstis ja laulan Alutaguse lastekooris.

Anni: Minagi õpin kunstide koolis kunstierialal ja peale selle käin ka

tantsuklassis, laulan Alutaguse lastekooris, loen ja käin sõpradega väljas.

Karolin: Mina käin ka kunstis, õpin veel klaverierialal, tantsin rahvatantsurühmas ja laulan Alutaguse lastekooris.

Marten: Mina käin kunstide koolis tantsuklassis, õpin viiulimängu ja käin õues. Võrriga käin kestvusvõistlustel ka.

Laul, pilli- ja kunstiõpe on siis teie huvide hulgas vägagi suuresti esindatud. Olen varemgi kuulnud, et muusikaõpingud toetavad mälu

ja muusikaga tegelejad on lahtise peaga ja kiired õppijad ka muudel aladel. Olete siis selle tõestuseks ja üks kunstiõpetaja Kaja on ju ka pika staažiga mälumängija, nii et kõik justkui asetubki oma kohale. Ja kui te juba Miniturniiri sattusite, siis eeldan, et ka tavakoolis on teil kõik pigem hästi?

(Innukas noogutamine)

Kuidas te saatesse sattusite? Saite ise soovi avaldada või oli siin pigem õpetaja käsi mängus?

Mirell: Klassijuhataja rääkis meile sellest ja pakkus välja, et meie kool võiks ka osaleda ja siis saime ikka ise ka nõus-oleku anda, ei pandud vägisi. (Siinkohal raputab Marten pead).

Et siis Marten räägiti ära mingi konkreetse tugevuse pärast?

Marten: (naerdes) Sellest minu tugevusest kasu ei olnud.

Aga kui rääkidagi siinkohal lemmik-teemadest, kes siis millises valdkonnas eriti tugev on?

Mirell: Ajalugu ja loodus on vist meie kõikide jaoks veidi tugevamad teemad.

Kuidas saated salvestati, ega te ometi iga nädal Tallinna vahet ei pidanud sõitma?

Karolin: Käisime koos klassijuhataja Kadriga, aga teda salvestuse ajaks üles stuudiosse ei lubatud, tema sai siis endale Tallinnas vaba aja hoopis.

Anni: Kõik neli saadet salvestati ühe korraga, kõigepealt kaks, siis oli väike paus ja pärast seda ülejäänud kaks.

Lauren: Aga küsimusi ei olnud liiga palju, nii et ühe saate peale kulus aega äkki mingi poole tunni kanti.

Pabistasite palju?

(Kooris) Väga, väga palju.

Mirell: Peale esimese saate salvestamist öeldi, et me ei oleks liiga vait ja räägiksime ning arutleksime julgemini küsimuste üle.

Marten: No see oleks olnud nagu ilma asjata rääkimine.

(Tuleb tunnistada, et ega intervjuu käigus ka polnud noori liiga lihtne jutustama saada.)

Lauren: Vahepeal antakse lisavihjeid kui vastust kohe ei tea. Kui midagi on vaja veel selgitada, siis selleks pausi ei tehta, lihtsalt enne saate eetrisse minekut lõigatakse üleliigne välja.

Mirell: Viimased kaks saadet tuli see arutlemine meil juba paremini välja.

Lauren: Saatetiim oli väga sõbralik, eriti toetav oli üks naine, kes tegeles enne saadet meiega kõige rohkem.

Ja Ivo Linna...?

Lauren: Alguses oli ikka veidi hirmutav nii kuulsa mehega rääkida, aga tegelikult oli tema ka väga sõbralik, tegi nalja ja puha.

Kes mõtles välja teiepoolsed küsimused?

Karolin: Algul pidime ise mõtlema, et siis kogu klass. Mingeid ettepanekuid me tegime ka, aga asi lõppes sellega, et tegelikult õpetaja ise mõtles need välja.

Marten: Me ikka oleme liiga amatöörid selle jaoks.

Olete muidu juba varem Miniturniiri kuulajad olnud?

Marten: Ei olnud kuulanud varem.

Mirell: Õpetaja saatis lingi, et enne salvestust saaksime aimu, kuidas asi käib, siis sai natuke kuulatud.

Kas nüüd, kus ise olete käinud, on saate vastu suurem huvi?

Karolin: Enda saateid ei ole tahtnud üldse kuulata.

Lauren: Ma esimest kuulasin.

Mirell: Ema pani kodus raadio kõvasti mängima, ma läksin oma tuppa ära ja panin ukse ka kinni.

(Kõik noogutavad kaasa)

Mis see kogemus teile andis?

Anni: Julgust.

Kuidas siis pärast saadet tundub, olete mitu korda kuulsamad ja klassikaaslaste hulgas popimad? Kõik kuulasid ning elasid kaasa?

Karolin: Õpetajad räägivad hästi.

Marten: Ja vanemad.

Karolin: Klassijuhataja jagas koolis küll linki.

Marten: Sõbrad pigem ei kuulanud. Ma arvan, et nad läksid korra sisse ja nagu meie häält kuulsid, panid kähku kinni.

(Üldine naer)

Igatahes jäi noortel saates käigust hea mulje ja neil on täiesti olemas valmisolek uuteks väljakutseteks. Ja meie jaoks olid novembrikuised saated ikka eriti põnevad!

Kultuurisaadiku programmi tegevused Iisaku Gümnaasiumis

Kadri Jaska
Iisaku Gümnaasiumi õppejuht

Kultuuriministeerium koostöös Eesti Rahvakultuuri Keskusega viis sel aastal läbi kultuurisaadiku programmi, mille raames viidi aasta jooksul Ida-Virumaa koolide 6.–12. klasside, Ida-Virumaa Kutsehariduskeskuse ja valikuliselt huvikoolide õpilastele ning nende õpetajatele läbi erinevad tegevused, et osa saada eesti kultuurist väljaspool Ida-Virumaad. Programmi eesmärgiks oli läbi kultuuri mõistmise ja mõtestamise aidata kaasa eesti keele õppele ning ühise ajaloo ja ühiskonna tunnetamisele.

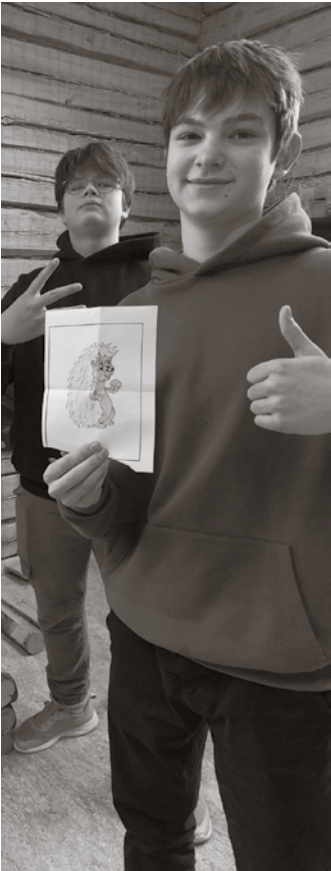
Programmis kutsuti osalema eelistatuna eesti keele ja kirjanduse, ajaloo ja ühiskonnaõpetuse õpetajaid ning huvijuhte, igast koolist 2–3 inimest. Programmi kavas olid esmalt erinevad infopäevad ja arutelud eesti keele, kultuuri ja ajaloo teemadel, õppekäigud Eesti erinevatesse paikadesse koos muuseumide, teatrite, kunsti- ja spordiobjektide külastamisega õpetajatele, kes

omakorda said koostada ja korraldada väljasõite oma õpilastele.

Õpetajate väljasõite toimus kaks ja Iisaku Gümnaasiumist osales neil 3 õpetajat. Veebruarivaheajal käidi Lõuna-Eestis. Esimene päev veedeti ERMis ja teistes Tartu muuseumides ning kohtuti Marju Lauristiniga; teisel päeval käidi Viljandis Eesti Pärimusmuusika Keskuses, kultuuriakadeemias, lossimägedes ja teatris ning kolmandal päeval külastati Setomaa erinevaid vaatamisväärsusi. Õpetajate teine väljasõit toimus 26.–28. aprillil ning käidi Tallinnas, Kesk- ja Lääne-Eestis. Et käimas oli noorte laulu- ja tantsupeoaasta, siis planeeriti ka õpilastele külastus tantsupeole ja õpetajatele laulupeole. 30. juunil saidki kõik soovijad osa tantsupeo peaproov-etendusest Tallinnas. Korraldatud oli transport, toitlustamine, samuti prii pääse tantsupeole. Osavõtt oli väga suur ja osalesid nii õpetajad kui õpilased. Väljasõiduga jäadi väga rahule.

Eelnimetatud tegevuste läbiviimiseks eraldati kultuurisaadiku programmi raames Iisaku Gümnaasiumi õpilaste väljasõitudeks

toetus summas 4445 eurot. Õpilaste väljasõidud on toimunud käesoleva õppeaasta sügisel ning käidud on väga erinevates Eestimaa paikades. Kõik kultuuri- ja haridusprogrammid on meie õpetajate poolt hoolega valitud ja arvestades klasside õppekavasid ning õpilaste huve. 8. ja 9. klass käisid Tallinnas Eesti Noorsooteatri etendusel ja Nukuteatrimuuseumis maketi töötoas. 6. klass külastas Tartus Vanemuise teatri etendust „Vennad Lõvisüdamed“. Gümnaasiumiastme õpilased käisid Tartus Sadamateatris ning läbisid Eesti Rahva Muuseumis giidiga haridusprogrammi. 7. klass külastas Viljandis Ugala teatri etendust ning läbisid Põltsamaa lossis õppeprogrammi „Rokokooajastu“. 6. ja 8. klass külastasid Kalevipoja Koda Mustvee vallas Kääpal. Kõik väljasõidud on õpilastele üldiselt meeldinud ja saadud on palju huvitavaid kogemusi, mis on toonud vaheldust koolipäevadesse ja andnud õpilastele hindamatuid kultuurilisi elamusi. Meil on väga hea meel, et Eesti Rahvakultuuri Keskus sellise võimaluse koolidele pakkus.

Fotod Ilme Lillemäe

Virumaa Noor Muusik 2023 laureaadid. Foto PLMF

Jõhvi kontserdimajas kuulutati välja konkursi Virumaa Noor Muusik 2023 laureaadid

Pille Lille Muusikute Fond

Kolmapäeval, 29. novembril toimus V Virumaa Muusikafestivali raames Jõhvi Kontserdimajas konkursi Virumaa Noor Muusik 2023. Žüüri koosseisus Pille Lill, Sigrid Kuulmann, Fred Heinoja, Johanna Vahermägi ja Andreas Lend kuulutasid tiitli võitjaks 14-aastase Tihon Altorvi, klavereriala õpilase Iisaku Kunstide Koolist. Tunnustuse pälvis ka tema õpetaja Irina Sbrodova. Konkursi korraldas Muusikute fond PLMF.

Konkursil, mis on loodud eesmärgiga tunnustada Virumaa noori muusikatalente ja nende õpetajaid, osales kokku 20 õpilast Rakvere, Jõhvi, Narva ja Viru-Nigula Valla Muusikakoolist, Kadrina, Ahtme ja Iisaku Kunstide Koolist, Tapa, Toila ja Narva-Jõesuu Muusika- ja Kunstikoolist ning Narva Laste Loomemajast.

„Konkursil üllatasid žüriid taaskord mitmedki noored anded,“ ütleb žürii

esimees Pille Lill ja lisab: „On hea meel, et sirgumas on muusikute järelkasv ka Eestimaa kaugemates piirkondades, kellest nii mõndagi võib ees oodata tippmuusiku elukutse.“

Iga kool sai konkursile osalema saata kuni kaks pilliõppe õpilast ja võimalusel lisaks ühe laulueriala õpilase.

Eelvoorust pääses finaali 10 osalejat: Gaabriel Zachar Ponomarjov, Emilia Lebedeva, Makar Jakovlev, Leegi Brigitte Kais, Mirtel Mooses, Lisett Kulmats, Hannah Vološtšenko, Mihkel Kuusik, Tihon Altorv ja Krete Oja.

Auhinnalised preemiad jagati kolmele parimale: I koht 14-aastane pianist Tihon Altorv Iisaku Kunstide Koolist (õpetaja Irina Sbrodova), II koht 15-aastane kitarrist Gaabriel Zachar Ponomarjov Ahtme Kunstide Koolist (õpetaja Sergei Martšenko) ning III koht 14-aastane laulja Makar Jakovlev Narva Laste Loomemajast (õpetaja Anna Skassõrskaja).

Lisaks andis žürii välja kaks rahalist eripreemiat: klassikalise laulu (Gaetano

Donizetti „Ma tahan koju jõuda“ / „Me voglio fa' na casa“) esituse eest 11-aastasele Emilia Lebedevale Ahtme Kunstide Koolist (õpetaja Rena Bõkova) ja eesti muusika esitamise eest 17-aastasele pianistile Leegi Brigitte Kaisile Kadrina Kunstide Koolist (õpetaja Piret Villem).

Omaloomingu eest tõsteti esile „Jalutuskäik tulevikus“ autor 18-aastane pianist Krete Oja Toila Muusika- ja Kunstikoolist (õpetaja Irena Svetlanova) ning diplomi sai ka kõige noorem osaleja 9-aastane laulja Valeria Lilleorg Narva-Jõesuu Laste Muusika- ja Kunstikoolist (õpetaja Inga Samusseva)

2003. aastal loodud Muusikute fond PLMF on Eestis esimene ja siiani ainus mittetulunduslik ühing, mis toetab järjepidevalt Eesti muusikatalentide käekäiku. Kui soovite meie tegemistest rohkem teada, siis jälgige meid FBs: www.facebook.com/muusikutefond/

Sõpruse laager Palamuse Põhikoolis

Jaanus Uustalu

24.–25.11.2023 tähistas Eesti 4H Jõgevamaa piirkond Palamuse Põhikoolis sõpruse laagriga oma 28. tegutsemisaastat. Külla kutsuti Virumaa piirkonna 4H Kurtna noorte keskuse klubid „Õnneseened“ ja „Õnnelikikesed“. Alustuseks laulsime 4H laulu ning mängisime tutvumismänge. Peale õhtusööki koolisööklas ja väikest puhkepausi jõudis kord sportlike mängude kätte. Öhtu peatähelepanu pälvisid seltskondade playbox muusikalised etteasted, mis kajastasid Eesti lauljaid ja ansambleid läbi taasiseseisvumisaasta. Kuna oli ka kadripäeva eelõhtu, siis üllatasime võõrustajaid kadripäevateemalise kostümeeritud ja särtsaka etteastega, mis võeti muidugi suure aplausiga vastu.

Ning jõudiski kätte aeg nostalgiliseks ööbimiseks madratsitel koolimaja klassipõrandal, et järgmiseks hommikuks endid välja puhata.

Hommikused toimetused tehtud, söime hommikusööki, mille juurde kuulus ka maitsev

Foto Mirjam Vinkler

4H Jõgevamaa piirkonna sünnipäeva küpsisetort. Ennelõunasel ajal said noored veel toimetada erinevates töötubades. Näiteks sai endale meisterdada 4H sümbolikaga nahast võtmehoidja või värvilisest kartongist jõulukaardi. Huvitav oli ka muusika kuulamise tuba, kus osalejad said mõnusalt pikutada kuulata erinevaid muusikalisi helisid. Muusikalisel teraapiale lisas erilist põnevust ka laagrilistele külla

tulnud teraapiakoer, kes jõudis osalejaid lõbustada pea iga tegevuse juures.

Sõpruslaagri lõpetas 4H laul ning osalejate tänamine. Virumaa piirkonna Kurtna noorte keskuse 4H klubide noored kinkisid Jõgevamaa 4H piirkonnale 100 omavalmistatud helkurit, et sealsed noored saaksid ka pimedal ajal endid nähtavaks teha.

Kohtumiseni järgmistes sõpruslaagrites!

Foto Mirjam Vinkler

Kurtna noored käisid kadrisanti jooksmas

Kerto Vinkler

November on aasta kõige pimedam kuu. See on aeg, mil hinged käivad maa peal ringi, külastavad oma perekonda ning kodusid. Nii käivad ringi ka mardid ja kadrid, kes perest-perre ande paluvad ning neile vastutasuks vilja- või karjaõnne soovivad. Kurtina noorte keskuse noored kogusid kamba kokku ning läksid koos santima. Koos moodustasime kadripere: Kaisa Kivend oli kadriema, Kerto Vinkler oli kadriisa, Teisi Kivend ja Getter Männisalu olid kadribeebid. Aitäh kõigile, kes te tublid kadrid vastu võtsite ning ka kiidusõnu jagasite.

*Au olgu Jumalale kõrges ja maa peal rahu,
inimestest hea meel!*
Lk 2:14

**Õnnistatud jõuluaega
ja vastupidavust
kõigis raskustes uuel aastal.**

*Iisaku kogudus ja
diakon Tõnis Tamm*

Et palju rõõmsaid sündmusi Teid uuel aastal tabaks.
Et õnne jätkuks sedavõrd, et lausa jalust rabaks!
Rahulikke jõulupühi ja edukat uut aastat!

Soovib Alutaguse Huvikeskus

www.ALUTAGUSEHUVIKESKUS.ee Alutaguse Huvikeskus

Iisaku Gümnaasiumi

**Rahulikku
jõuluaega ja
toremaid ettevõtmisi
uuel aastal**

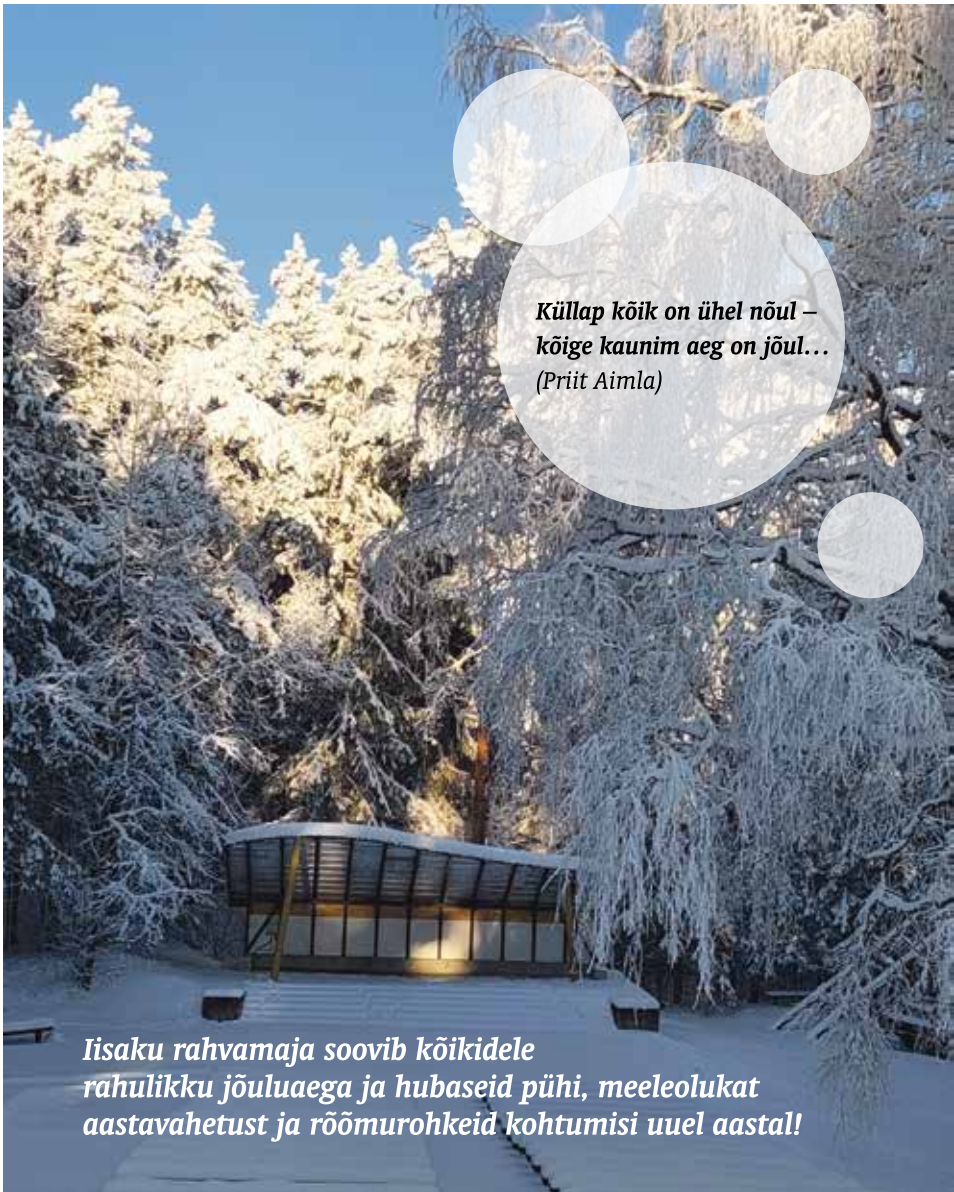
soovib Iisaku Gümnaasiumi pere

SOOVIME KÕIKIDELE KAUNIST PÜHADEAEGA JA VÄIKEST JÕULUÕO IMET.
VÕTKE AEGA OLLA KOOS OMA PERE NING LÄHEASTEGA, USKUGE OMA
UNISTUSTESSE- SIIS NAD TÄITUVADKI.

TÄNAME KÕIKI, KES ON AASTA JOOKSUL MEID TOETANUD,
MEIE PEALE MÕELNUD VÕI MEIL KÜLAS KÄINUD!

Iisaku Kihelkonna Muuseumi töötajad
ja Iisaku Muuseumi Sõprade Seltsi liikmed

*Küllap kõik on ühel nõul –
kõige kaunim aeg on jõul...
(Priit Aimla)*

**Iisaku rahvamaja soovib kõikidele
rahulikku jõuluaega ja hubaseid pühi, meeleolukat
aastavahetust ja rõõmurohkeid kohtumisi uuel aastal!**

*Kuuse okstel küünlalõõm
nagu väike ingel...
Langeb lund ja jõuluaeg on käes.
vaiksetl piiludes ehk päkapikke näed.*

Täitugu jõulude ajal teie kodu rõõmuga,
süda armastusega ja elu naeruga.

Soovime häid jõule ja kõikide
soovide täitumist uuel aastal!

Vanaemade klubi "Elurõõm"

Uueks aastaks
rahu, headust,
kauneid kunste,
tööd ja teadust.
Iga häälet oleks kuulnud,
parim plaan saaks ellu viidud.
/Pille Nagel/

**Ilusaid jõulupühi
ja head uut aastat!**

Iisaku Kunstide Kooli pere
jõulud 2023

Igal aastal süütab keegi
kuusel küünlad, mille leegid
toovad vaikset jõulurahu.
Ja südamesse mahub
korraga nii palju head,
et seda jagama sa pead.
/ E.Esop /

**Jõulurahu kõikidesse kodudesse,
teguderohket uut aastat
Iisaku kaitseliitlastele ja Iisaku rühma noorkotkastele.**

Kalvi Kivimäe

*Kui süda on soe ja mõtted head,
süs küllap aasta tuleb hea.
On kõik ja enda teha see,
mis ootab uuel aastal ees!*

Iisaku Laskeklubi MTÜ tänab kõiki toetajaid
ja soovib oma liikmetele teguderohket uut aastat.

Kalvi Kivimäe

Детальные планировки (ДП)

Волостное собрание Алутагузе 30.11.2023 года своим решением № 147 признало недействительной ДП недвижимости "Nõmme" в деревне Катазе в части кадастровой единицы "Nõmme tee 4".

На основании ДП, введенной в действие волостным собранием Алайыз в 2008 году, сформированы кадастровые единицы жилой застройки "Nõmme tee 4", "Nõmme tee 6" и "Nõmme tee 8", которым предоставлено право строительства зданий с максимальной площадью в 260 м². Кадастровые единицы "Nõmme tee 4" и "Nõmme tee 6" не застроены. Территория ДП находится на участке земли компактного заселения.

Владелец недвижимости "Nõmme tee 4" желает отказаться от реализации ДП на своем участке, и в ходе процедуры землеустройства разделить его на две отдельные кадастровые единицы.

После признания частично недействительной ДП "Nõmme tee 4" при застройке участка следует исходить из условий строительства и землепользования, установленных генеральным планом. Признание ДП частично недействительной не препятствует ее реализации в остальной части.

С решением о признании ДП недействительной можно ознакомиться в регистре документов волости Алутагузе: https://adr.novian.ee/alutaguse_vald/dokument/6078912.

Своим решением № 148 от 30.11.2023 года волостное собрание Алутагузе отказалось от проведения стратегической оценки воздействия на окружающую среду (KSH) в ходе ДП недвижимости "Vallamaja" в деревне Иллука.

Территория ДП охватывает находящуюся в муниципальной собственности кадастровую единицу "Vallamaja" (13001:001:1286) с целевым назначением земли для строительства общественных зданий, на которой располагается здание бывшей волостной управы. Площадь ДП составляет около 1,4 га. Целью ДП является предоставление участку права на перестройку имеющегося служебного здания в квартирный жилой дом, и внести предложение в генеральный план в части целеиспользования участка для жилой застройки.

В результате предварительной оценки (KSH) выяснилось, что, учитывая объемы планируемой деятельности, ее характер, нахождение и цели использования, нет необходимости в проведении KSH.

Инициатор и учредитель ДП - Алутагузское волостное собрание. Организатор и разработчик — волостное управление Алутагузе (Tartu mnt 56, lisaku alevik). С материалом об иницировании ДП и решением об отказе от KSH можно в рабочее время ознакомиться в здании волостного управления и на веб-странице волости Алутагузе: www.alutagusevald.ee/algatatud.

Алутагузское волостное управление извещает, что публичная презентация эскизного решения ДП недвижимости "Vallamaja" в деревне Иллука пройдет с 27.12.2023 по 25.01.2024 года, а публичное обсуждение результатов презентации - 26.01.2024 в 15.00 в волостном управлении Алутагузе (Pargi tn 5, Mäetaguse alevik).

Территория ДП охватывает муниципальную кадастровую единицу "Vallamaja" (13001:001:128), на которой находится ныне неиспользуемое бывшее здание опорного центра волостного управления. ДП вносится предложение перестроить имеющееся служебное здание в квартирный дом, предоставление участку права строительства и изменение целевого назначения из земли под строительство общественного здания в участок жилой застройки.

С материалами ДП во время публичной презентации можно ознакомиться: www.alutagusevald.ee/avalikud-valjapanekud. В ходе презентации каждый имеет право высказать свое мнение относительно ДП.

Волостное управление Алутагузе извещает, что публичная презентация эскизного решения ДП центра и прибрежной зоны деревни Алайыз пройдет с 08.01 по 21.01.2024 года

Территория ДП охватывает находящиеся в волостной собственности кадастровые единицы Jõekalda, Kaldajõe, Jõeääre, Lautri, Rannamaa, Külaplatsi, Jõe tn 12a, Jõe tn 12c, Vallapõllu, Jõe tänav T1, Sadama tee, Külaplatsi-Kalmistu tee, Kiriku tee и находящиеся в частной собственности Kooli tn 15 и, частично Jõe tn 4. Площадь ДП составляет около 17,7 га.

Целью ДП является целостное развитие в прибрежной зоне реки Алайыз и Чудского озера пристани и зоны отдыха. Планировкой уточняются для недвижимости "Jõekalda" данное действующей ДП право на строительство, расширяется зона пристани от улицы Йыэ в южную сторону, устанавливается право застройки сооружений сферы обслуживания на пляже, связывают пешеходные дорожки с променадом и прибрежной зоной, формируется целостная и привлекательная зона отдыха. ДП согласована с генеральным планом волости Алутагузе.

С материалами ДП во время публичной презентации можно ознакомиться на веб-странице волости: www.alutagusevald.ee/avalikud-valjapanekud и у каждого лица есть право высказать свое мнение относительно ДП.

С нового года раздельный сбор биоотходов станет обязательным для всех

В новом году по всей стране вступит в силу обязательство собирать биоотходы раздельно в месте их происхождения и либо компостировать их, либо сдавать перевозчику отходов. Причиной этому является общеевропейское соглашение, целью которого является сокращение количества биологических отходов в смешанных бытовых отходах и содействие их вторичной переработке. Этому требованию отвечают также "Alutaguse valla jäätmehoolduseeskiri". (Правила обращения с отходами в Алутагузской волости).

Запрещается складывать в контейнеры для сбора смешанных бытовых отходов те отходы, сбор которых является обязательным и организованным. Важно собирать биоотходы отдельно, так как из них можно производить, например, компост. Компостирование может сократить количество отходов, образующихся в домашнем хозяйстве, почти вдвое. Смешанные бытовые отходы – самый дорогой вид отходов. Сократив количество смешанных бытовых отходов вдвое, вы также сократите свои счета за вывоз смешанных бытовых отходов.

Жители Алутагузской волости могут выбрать: заказать ли контейнер для биоотходов с вывозом или собирать их в соответствующий предъявляемым требованиям контейнер для компоста на своей недвижимости. Самым экологически чистым и одновременно самым дешевым решением является компостирование в месте происхождения биологических отходов, особенно в малонаселенных районах, где расстояния между домохозяйствами велики.

При компостировании биоразлагаемые отходы должны компостироваться безопасным для здоровья и окружающей среды способом, чтобы не способствовать распространению вредителей. В соответствии с правилами обращения с отходами Алутагузской волости, пищевые отходы можно компостировать только на месте в закрытом контейнере для компостирования. Компостирование биоразлагаемых отходов не должно мешать соседям участка, на котором производится компостирование. Не кладите в компост отходы, которые делают его непригодным для использования. Лучший компост получается путем смешивания садовых и бытовых отходов. Хорошо сделанная компостная куча или ящик не пахнет, не замерзает и не пересыхает, к ней не имеют доступа ни птицы, ни животные. Компост готов, когда он станет темным и рассыпчатым. Собственник имущества обязан ликвидировать место компостирования, находящееся в неопрятном, проливающемся, вонючем, распространяющем болезни растений, опасном для окружающей среды и здоровья человека и расположенном в неподходящем месте. Более подробную информацию о компостировании вы можете получить на сайте www.kompostiljon.ee.

Альтернативой компостированию является раздельный сбор биоразлагаемых отходов и передача их перевозчику. В контейнер для биоразлагаемых кухонных и столовых отходов можно помещать только биоразлагаемые отходы навалом, в бумажном пакете или в полностью биоразлагаемом пакете. **Запрещается складывать биоотходы в контейнер**

в обычном полиэтиленовом пакете. При использовании услуги необходимо учитывать, что хотя вывоз отходов для жителя волости бесплатен, перевозчик отходов устанавливает подкладочный мешок, и за него взимается плата. Любой, кто не занимается компостированием на своей территории, должен взять контейнер для сбора биологических отходов у перевозчика отходов.

Чтобы отказаться от использования контейнера для сбора отходов, все пользователи компостеров должны подать соответствующее заявление в Алутагузское волостное управление через среду самообслуживания Evald. Доступ к самообслуживанию можно получить через сайт волости Алутагузе (www.alutagusevald.ee), отсюда можно выбрать раздел – "jäätmemajandus" – "biolagunevad jäätmed" (утилизация отходов – биоразлагаемые отходы). Для входа в среду самообслуживания требуется действующая ID-карта. Заявки на все остальные виды отходов также можно подавать в этой среде. В запросе должна быть описана причина, по которой запрашивается освобождение и на какой период. Заявление может подать только собственник недвижимости. К заявлению также необходимо приложить фотографию контейнера для компоста на участке. Компостирование не исключает возможности использования возможности сдачи биоотходов.

В настоящее время услугу организованного вывоза отходов в Алутагузской волости до 31.03.2024 предоставляет "EKOVIIR OÜ". Новый период закупок начинается 01.04.2024.

ЗАСЕДАНИЕ ВОЛОСТНОГО СОБРАНИЯ

Марин ГРЮНИНГ,
секретарь волостного собрания

30.11.2023

- Проведено ознакомление с энергетической и климатической программой Ида-Вирумаа. Подробности на странице: <https://ivol.ee/ida-viru-maakonna-energia-ja-kliimakava>
- Решено предоставить гарантии для обеспечения обязательств, взятых целевым учреждением (ЦУ) Центра здоровья и спорта Панньярве "SA Pannjärve Tervisespordikeskus".
- Депутаты волостного собрания Алутагузе внесли в программу бюджетной стратегии волости Алутагузе на 2024-2027 годы восемь предложений, относительно которых волостное управление представило свои точки зрения, а волостное собрание по каждому предложению провело голосование.
- Решено принять бюджетную стратегию волости Алутагузе на 2024 – 2027 годы.
- Обзор о деятельности и планах на будущее ЦУ "Iisaku Muuseum".
- Решено частично изменить порядок обслуживания дорог в волости Алутагузе. Информацию о зимнем обслуживании дорог читайте на веб-странице: www.alutagusevald.ee/talihooldus
- Решено принять порядок компенсаций за водоснабжение в 2024 году.
 - Правом получения компенсации стоимости услуг водоснабжения обладают клиенты из числа физических лиц, квартирные товарищества и предприниматель, занимающийся сельскохозяйственной деятельностью на обработанных территориях.
 - Потребителю компенсируется стоимость воды в размере 30% от утвержденной предприятием водоснабжения платы за потребленную воду.

- Владельцам недвижимости, расположенной на территории подземной разработки, представляется компенсация в размере 50% от стоимости услуг водоснабжения, утвержденной предприятием водоснабжения.
- За отвод и очистку сточных вод дотация не предоставляется.

- Подготовлено заключение по ходатайству об изменении экологического разрешения для деятельности песчаного карьера "Pannjärve". Определены условия, выполнением которых возможно внесение изменений.
- Решено признать частично недействительной детальную планировку (ДП) недвижимости "Nõmme" в деревне Катазе.
- Решено не приступать к стратегической оценке воздействия на окружающую среду ДП недвижимости "Vallamaja".
- Решено завершить приватизацию земель полученных на основании закона о хуторском хозяйстве.
- Решено изменить порядок оказания помощи социальной опеки.
- Утвержден состав избирательной комиссии по выборам в молодежный парламент, который изменился после выдвижения кандидатуры представителя молодежи из комиссии в состав парламента.

С протоколом заседания волостного собрания, с принятыми решениями и постановлениями можно познакомиться в регистре документов: http://delta.andmevara.ee/alutaguse_vald/
Из-за технической ошибки видеозапись заседания не проводилась.

Я ВАМ ПИШУ ...

Николай ПАВЛЕНКО,
переводчик и литератор

Мне подумалось, что накануне Рождества будет вполне уместной публикация новеллы из моей книги "Свет Альварии". Всевышний направляет наши мысли, а вот реализует их в конкретные дела сам человек. Очень часто чудеса действительно носят рукотворный характер.

Человеческие руки Бога

По окончании первого курса я решил поехать на юг. Поскольку у истинного студента, как правило, свободных денежных средств нет, то я с группой своих сокурсников устроился на работу в один из колхозов на Кубани. Через два месяца мои однокурсники, заработав денег и набрав солидный багаж даров юга, отправились домой, а я, с неожиданно возникшим чувством аристократа, решил провести недельку на курорте, в Сочи. Там меня в очередной раз постигла неизлечимая моя "болезнь", т. е. я влюбился, и, желая произвести впечатление на даму своего сердца, весь двухмесячный заработок оставил там, в Сочи. Когда я прибыл на Ленинградский вокзал в Москву, в моем распоряжении было всего ... 20 копеек, которые я потратил на газировку. Я и сейчас, находясь в преклонном возрасте, не жалею о аппетит, а тогда, в 19 лет, пребывая с пустым желудком среди массы жующих и чавкающих ... От голода кружилась голова. И вдруг, как будто во сне, я услышал обращенные ко мне слова: "Молодой человек, вы не сможете нам помочь?". "Понятно, - подумал я, - чемоданы таскать", и покорно через весь огромный зал вокзала отправился к месту оказания помощи. Только вот просьба о помощи была невероятно странной: "Знаете, мы с дочерью набрали столько еды, что одним нам с этим не управиться" (!).

Много лет после этого происшествия я задумывался над тем, как эта женщина, находясь совершенно в другом конце огромного зала, могла понять, что вот этому конкретному парню, т. е. мне, нужно помочь?

Вспомнился один диалог моих соседей, бабушки и внучки, которая вернулась домой после операции.

- Ну, вот, Марина, с божьей помощью ты теперь вернулась к нормальной жизни!

Внучка:
- А причем тут Бог? Это мне просто очень хороший хирург попался!

Прошло много десятилетий, а ответ бабушки я помню до сих пор:

- Так у Бога, детка, других рук, кроме человеческих, и нет!

Foto Maia Pavlenko

Joonistuse autor Gennadi Jeltsov
Автор рисунка Геннадий Ельцов

Jumalikud inimekäed

Nikolai Pavlenko
tõlk ja kirjanik

Peale esimese kursuse lõpetamist otsustasin sõita lõunasse. Nagu tavalisel tudengil reeglina ikka, polnud ka minul muidugi mingit vaba raha. Niisiis sokutasime endid grupi kursusekaaslastega kõigepealt tööle ühte Kubanimaa kolhoosi. Paar kuud hiljem suundusid mu kursusekaaslased teenitud raha ja soliidse koguse lõunamaa andidega varustatult koju tagasi.

Aga mina otsustasin nautida oma värsket rahamehe tunnet ja veeta veel nädalakese ka Sotši kuurordis. Seal sai mind järjekordselt kätte minu ravimatu "haigus" – ma armusin. Soovides oma südamedaamile muljet avaldada, jäi sinna – Sotši, kogu mu kahe kuu teenistus.

Moskvas Leningradi vaksalisse jõudes oli minu käsutuses veel vaid 20 kopikat ja sellegi kulutasin gaseeritud vee peale. Isegi praeguses märkimisväärses vanuses ei kurda ma söögiisu puudumise üle. Kuid olla tollal, 19-aastasena, tühja kõhuga keset nosivat ja matsutavat rahvamassi ... Mul hakkas näljast juba pea ringi käima.

Ja korraga, justkui unes, kuulsin endale öeldavat: "Noormees, kas te saaksite meid aidata?". "Selge," - mõtlesin, - "on vaja kohvreid tasida." Ja suundusin saatusega leppinult läbi kogu selle tohutu ootesaali abivajajate poole. Kuid see abipalve osutus uskumatult kummaliseks: "Teate, me tütreaga võtsime kaasa nii palju sööki, et me ise küll ei jõua seda kõike ära süüa."

Veel mitmeid aastaid peale seda juhtumit juurdlesin ikka vahel selle üle, kuidas küll võis see hoopis tohutu suure saali teises otsas olnud naine mõista, et just seda konkreetset noormeest, s.t. mind, on vaja aidata?

Meenus ka üks mu naabrite jutuaajamine, vanaema lapselapsega, kes peale operatsiooni koju lasti.

"No näed, Marina, Jumala abiga oled sa jälle normaalse elu juures tagasi."

Lapselaps: "Aga mis see Jumal siia puutub? Mulle sattus lihtsalt hea kirurg!"

Sellest ajast on juba hea mitu aastakümnet möödas, kuid vanaema vastust mäletan siiani täpselt: „Lapsuke, peale inimese omade Jumalal teistsuguseid käsi ju ei olegi!"

Sinu tervisemure lahendamisel on esimene aitaja pereõde

Aivar Koppas
Tervisekassa õendusabi teenusejuht

Kui tervisemure pole allunud kodus-tele ravivõtetele, tuleb pöörduda oma perearstikeskuse poole. On tavapärane, et perearstikeskuses saad esmalt suhelda pereõega, kes hindab sinu tervise seisundit ja otsustab, kas saab ise aidata või peaksid minema perearsti vastuvõtule.

Õdede pädevust ja sellega seonduvat vastutust on aasta-aastalt suurendatud, et tagada patsientidele õigeaegne abi. Pereõde on kõrgharidusega spetsialist, kelle pädevuses on iseseisvalt tegeleda mitmesuguste tervisemurede lahendamise ja.

Pereõde teeb tervisekontrolle ja nõustab elustiili küsimustes
Täiskasvanute ja laste tervisekontrol- lide tegemine on osa pereõde tööst. Õde kaalub ja mõõdab patsienti, kuulab südant ning kopse, kontrollib nägemist, vererõhku ja veresuhkrut ning hindab vajadusel ka muid näitajaid võimalike terviseprobleemide tuvastamiseks. Kui tuvastatakse terviserisk, suunab pereõde patsiendi perearsti vastuvõtule. Samuti kuulub pereõde ülesannete hulka vaktsi- neerimiste planeerimine ja kaitsesüstide tegemine, seda nii esmaste kui ka kordu- vate vaktsineerimiste puhul. Vastavalt immuniseerimiskavale kutsub pereõde oma nimistu lapsi vaktsineerima ja jäl- gib, et kaitsesüstid oleksid õigel ajal tehtud. Kindlasti aitab pereõde sind ka siis, kui on vaja siduda haava, eemaldada puuke või õmbluseid või teha näiteks

kõrvaloputust. Pereõde aitab, kui vajad nõu tervislikuma eluviisi valikul. Juhend- damist ja nõu saad nii liikumise, toitumise, magamise kui ka näiteks vaimse tervise hoidmise kohta. Pereõde oskab sind juhendada, kuna teab hästi sinu üldist tervislikku seisundit.

Pereõde jälgib kroonilisi haigeid ja aitab ka viirushaiguste korral
Pereõde töö on olulisel kohal krooni- liste haigustega patsientide jälgimine. Pereõde kutsub krooniliste haigustega inimesed vastuvõtule ning aitab kaasa mõelda ja vajadusel õpetab, kuidas hai- guse kulgu kontrolli all hoida. Eraldi väl- jaõppe saanud pereõdedel on sealhulgas õigus pikendada retsepte ja nii võivad näiteks kõrgevererõhutõvega, diabeediga või astmaga kimpus olevad inimesed olla pikalt vaid pereõde vaateväljas. Pereõde saab hinnata patsiendi vajadust töövõi- metuslehe, sh hoolduslehe järele, vaja- dusel seda avada ja sulgeda. Lühiajalise töövõimetuse korral tegeleb pereõde patsiendiga algusest lõpuni ja kaasab arsti vaid vajadusel. Samuti saab pere- õde koostada abivahendi tõendeid ja teha saatekirja laboriuuringute tegemi- seks või proovimaterjalide saatmiseks laborisse.

Arvestatav arv pereõdesid pakub koostöös perearstidega ka nõustamis- teenust sõltuvushäiretest vabanemiseks. Tänu sellele, et pereõel on pikaajaline ja usalduslik suhe oma nimistu patsienti- dega, märkab just pereõde esimesena patsiendi tubaka/nikotiinitoodete või alkoholi liigtarvitamisega seotud tervise- probleemide tekkimist ning saab kiiresti riske hinnata ja vajadusel juhendada.

PEREÕDE AITAB, KUI SUL ON VAJA:

- tulla lapsega plaanilisse tervisekontrolli
- saada eluviisinõustamist: toitumine, keha- line aktiivsus, uni, töö- ja puhkeaja tasakaal
- jälgida kroonilise haiguse kulgu (nt kõrg- vererõhutõbi, diabeet, astma jpm) ja saada nõu tekkinud küsimuste korral
- nõu haigestumisel, sh kroonilise haiguse ägenemisel ja ägeda valu korral, teha vere- analüüse ja muid protseduure (nt haava- hooldus, võõrkeha eemaldamine, EKG, kõrvaloputus jmt)
- pikendada ravimite retsepte, koostada abi- vahendi tõendeid, tellida õe pädevuse piires analüüse ja uuringuid
- planeerida ja teha vaktsineerimisi (sh reisivaktsineerimine)
- nõuannet riiklike sõeluuringute asjus
- enne tõendi väljastamist teha tervisekont- roll (nt mootorsõidukijuhi tervisetõend, rel- valuba, tööle asumise eelne kontroll)
- hinnata vajadust töövõimetuslehtede (sh hooldusleht) järele ning töövõimetuslehte avada ja sulgeda
- planeerida vajaduspõhist koduvisiiti

PÖÖRDU OMA PEREARSTIKESKUSESSE, KUI SUL ON:

- keskmise tugevusega ja/või pikalt kestnud valu
- väiksem trauma, õnnetus või verejooks (veri väljaheites, sagedased ninaverejooksud)
- kergemate haiguste ägedad seisundid (külmetushaigus, kõhuviirus, allergianä- hud, probleemid urineerimisel, suguhaiguse kahtlus, nägemisteravuse langus, silmapõle- tik, kuulmislangus, kohin/helid kõrvus, eritis kõrvast, ägenenud krooniline haigus)
- nahapõletik (paise, mädamuhk, tugev ärrit- tus, lõõve, haavandid, herpes)
- tõsised meeleoluhäired (depres- sioon, masendus, ärevus), unehäired või sõltuvusprobleemid

Stala proce procedura podachi zayavleniye na opredeleniye stepeni invalidnosti

С ноября заявления об установлении степени инвалидности ребенка и пенсионера по старости можно будет подавать в среде самообслуживания Департамента социального страхования. По сравнению с прошлыми приложениями, ходатайство предварительно заполнено имеющимися данными на человека. Кроме того для возрастных групп детей и пожилых людей введены вопросники для самооценки, которые помогают врачам-экспертам агентства лучше понять как настоящее состояние здоровья человека ограничивает его возможности. Планирование изменений основывалось на отзывах людей с ограниченными возможностями, в которых было обращено внимание на недостатки в имеющейся среде самообслуживания и выражалось желание, чтобы подача ходатайства была бы более простой и удобной. Более широкая цель состоит в том, чтобы весь процесс подачи заявления об инвалидности становился все более благоприятным и удобным для человека. Чтобы запросить определение степени инвалидности в разделе самообслуживании Департамента социального страхования перейдите на страницу "*Minu toetused ja teenused*" (Мои пособия и услуги), а затем "*Puude tuvastamine*" (Выявление инвалидности). Если заявление подано для выявления степени инвалидности ребенка, необходимо перейти на страницу услуги "*Minu toetused ja teenused*" (Мои пособия и услуги)" под именем ребенка, а не от себя.

Подача заявки через самообслуживание позволяет сделать процесс рассмотрения заявки более быстрым и удобным. Однако при желании человек также может отправить свой запрос по электронной почте. info@sotsiaalkindlustusamet.ee, по почтовому адресу (Paldiski mnt 80, 15092 Tallinn) или посетив ближайшую службу поддержки клиентов.

SPORDIKALENDER

SUUSAVÖISTLUSED

- Hawaii Express Noorte Murdmaakarikas 2024 III etapp - 13.–14. jaanuar 2024 Pannjärve
- Vello Kaaristo mälestusvõistlus 21. jaanuar 2024 Pannjärve

Riik toetab Ida-Virumaa kogukondi kliimanetraalsusele üleminekul 17 miljoni euroga

Regionaal- ja põllumajandusministeerium ning Riigi Tugiteenuste Keskus (RTK) avavad Ida- Virumaa kogukondadele suunatud taotlusvoorud, mille eesmärk on toetada Ida- Virumaa kogukondi kliimanetraalsusele üleminekul. Toetust saab küsida projektidele, mis soodustavad kliimanetraalsusele üleminekut, toetades sellega piirkonna atraktiivsuse suurendamist ning sotsiaalse ettevõtluse arendamist. Euroopa Liidu õiglase ülemineku fondist rahastatud toetuse maht kokku on 17 miljonit eurot.

„Juba alates 1920. aastast on Ida-Virumaa kohalike elanike jaoks olnud oluliseks tööandjaks põlevkivitööstus, kus inimesed on ametis olnud põlvkond põlve. Keskkonnasõbralikumale majandusele ülemineku ja põlevkivisektori tegevuse järkjärguline lõpetamine on kohalike jaoks suur muutus,” nentis regionaalminister Madis Kallas. „Euroopa Liidu ja Eesti soov on aidata nende muutustega paremini kohaneda ning toime tulla, pakkudes noortele suunatud tegevusteks. „Toetust saab näiteks küsida mõne uue keskkonnasõbraliku toote või teenuse arendamiseks, jäätmete sorteerimise harjumuse juurutamiseks, keskkonnamuutusi ja üleminekuvajadust selgitavateks noorsootöötgevusteks või kogukondade ja kohaliku omavalitsuse koostööd edendavateks algatusteks. Kuid miks mitte ka näiteks kaevurite elulugudele pühendatud raamatute väljaandmiseks või endiste tootmishoonete kasutuselevõtuks kohaliku kogukonnakeskusena,” selgitas Sepp ning lisas „ Projekte toetatakse kahes kategoorias. Põhivarainvesteeringu projektide kategoorias saab toetust küsida sihtasutus, mittetulundusühing või avalik-õiguslik juriidiline isik. Juhin siinkohal taotlejate tähelepanu tingimusele, et taotlejaks sel puhul ei saa olla kohalik omavalitsus või riigiasutus. Teises kategoorias on arendus-, teadlikkus- või koostöötegevusi sisaldavad projektid, kust saab toetust küsida sihtasutus, mittetulundusühing, avalik-õiguslik juriidiline isik ja äriühing.”

Taotlusvoorud läbi viiva Riigi Tugiteenuste Keskuse elu- ja ettevõtluskeskkonna talituse juhataja Kertu Sepa sõnul saab toetust taotleda nii sotsiaalse ettevõtluse arendamiseks, keskkonnateadlikkuse edendamiseks, kohaliku postindustriaalse identiteedi jäädvustamiseks kui kohalikele noortele suunatud tegevusteks. „Toetust saab näiteks küsida mõne uue keskkonnasõbraliku toote või teenuse arendamiseks, jäätmete sorteerimise harjumuse juurutamiseks, keskkonnamuutusi ja üleminekuvajadust selgitavateks noorsootöötgevusteks või kogukondade ja kohaliku omavalitsuse koostööd edendavateks algatusteks. Kuid miks mitte ka näiteks kaevurite elulugudele pühendatud raamatute väljaandmiseks või endiste tootmishoonete kasutuselevõtuks kohaliku kogukonnakeskusena,” selgitas Sepp ning lisas „ Projekte toetatakse kahes kategoorias. Põhivarainvesteeringu projektide kategoorias saab toetust küsida sihtasutus, mittetulundusühing või avalik-õiguslik juriidiline isik. Juhin siinkohal taotlejate tähelepanu tingimusele, et taotlejaks sel puhul ei saa olla kohalik omavalitsus või riigiasutus. Teises kategoorias on arendus-, teadlikkus- või koostöötegevusi sisaldavad projektid, kust saab toetust küsida sihtasutus, mittetulundusühing, avalik-õiguslik juriidiline isik ja äriühing.”

Suuruse järgi klassifitseeritakse projekte kas väike-, keskmise suurusega või suuremahuliseks projektiks, millele vastavalt eraldatakse võimalikke toetussummasid. Väikeprojekti puhul on toetussumma 3000 – 10 000, keskmise suurusega on 10 001 – 200 000 ning suuremahulise projekti puhul 200 001 – 1 500 000 eurot. Kui väikese ja keskmise suurusega projektides saab toetust taotleda nii põhivarainvesteeringuteks kui ka arendus-, teadlikkus- või koostöötegevusteks, siis suurprojektide toetus on suunatud ainult põhivarainvesteeringutele.

Suurprojektide taotluste esitamine toimub e-toetuse keskkonna kaudu alates 30. novembrist 2023 kuni 31.05.2024 kl 17.00. Väikeprojektide taotluste esitamine toimub e-toetuste keskkonna kaudu alates 27. novembrist 2023 kuni 31.12.2028. Keskmise suurusega projektide taotluste vastu võtmine algab 2024. aastal. Rohkem infot taotlemise tingimuste kohta leiab meetme lehelt.

Õiglase ülemineku fond on Euroopa Liidu loodud rahastussmehanism, mille eesmärgiks on toetada majandust, inimesi ja keskkonda nendes piirkondades, mida ootavad ees olulised sotsiaalmajanduslikud väljakutsed seoses Euroopa Liidu 2030 energia- ja kliimaeesmärkide ja 2050 kliimanetraalsuse saavutamise. Meetmes seatud eesmärkide saavutamise eest vastutab rakendusasutusena Regionaal- ja põllumajandusministeerium. Taotlusvoorud korraldab ja projekte aitab rakendusüksusena ellu viia Riigi Tugiteenuste Keskus.

Võistkond KTV. Fotod Margus Pikhoff

Iisaku mälumäng 2023

Merle Pikhoff

Iisakus on taas üks mälumängu aasta läbi saanud. Novembris mängisime tänavuse viimase mängu, tegime kokkuvõtteid ja maiustasime Tagavälja talu maitsva tordiga.

Iisaku mälumängu aasta 2023 võitis võistkond KTV koosseisus Rene Kundla, Andrus Aamer ja Ago Gaškov; teise koha saavutas perekond Armi võistkond koosseisus Indrek Moisa, Kaie Moisa ja Viuu Arm ning kolmandale kohale tuli Iisaku Kunstide Kooli võistkond koosseisus Kaja Tina, Pille Nagel ja Kristel Kivi.

Mälumängurite innukuse üle kurta ei saa, mängisime tänavu stabiilselt kümne võistkonnaga (üks küsis ja üheksa vastas). 10 osalemisaasta järel otsustas kahjuks lõpetada võistkond Yx-i. Täname teid Vello, Raio ja Aivar, olite kõvad vastased ja head kaaslased!

Detsembris anname ajule puhkust, et siis jaanuaris taas värske ja entusiastlikena alustada. 2024. aasta esimene mäng toimub 21. jaanuaril algusega kell 12 Iisaku rahvamajas.

Ootame ka uusi liitujaid. Võistkonnas on üldjuhul kolm liiget, aga ei ole keelatud ka kahekesi tulla ja ega üksiküritajaidki minema saadeta, kui aga endal kuraasi jagub. Uutel tulijatel palume endist varem teada anda (hiljemalt 18. jaanuariks) e-maili aadressil merle.pikhoff@alutagusevald.ee või telefonil 5886 6418

Perekond Arm.

Iisaku Kunstide Kooli võistkond.

Keskkonnasõbralikud pühad

Britt-Mari Pung
Kommunikatsioonispetsialist
Eesti Energia AS

Külmade ilmade ja pühade saabudes veedab suurem osa meist rohkem aega kodus, mistõttu kasvab hüppeliselt ka kodune elektritarbimine. Jagame nippe ja soovitusi, mida saaksid ise kodus ära teha, et veeta tänavu pühad keskkonnasõbralikumalt, säästes samal ajal rahakotti.

1. Kutsu sõbrad külla

Kõlab kentsakalt, aga kui ühes ruumis viibib korraga palju inimesi, mõjub see kodule tööpoolest tõhusa soojaallikana – juba üks inimene annab ruumi keskmiselt 80W sooja. Seega, hoiu oma lähedased ligidal hoolimata aastaajast ja saadki vähendada küttekulusid.

2. Vaheta välja vanad jõuluvalgustid

Tänapäeval on aina loomulikum, et kõik lambipirnid vahetatakse kodus LED-ide vastu. Ometi kraabime jõulude ajal välja aastakümneid vanad kuuse- ning õuetuled, mis paraku on suured elektriröövlid.

Kui kavatsed jõulutulesid kasutada veel aastaid, siis soovitame teha väikese investeeringu ning soetada LED-piridega valgusketid, mis on nii kokkuhoidlikumad kui ka vastupidavamad. Pea meeles, et kui soovid jõulutulesid kasutada õuetingimustes, siis peavad need olema varustatud vastava märkiga!

3. Tõmba juhe välja

Pole vahet, kas ees seisab reis soojale maale, vanavanemate juurde või lihtsalt maakoju, katsu energiasäästu ja -ohutust mees pidades alati pistikupesast välja tõmmata kõik suuremad elektritarbijad. Telekad, arvutid, printerid ja paljud teised elektriseadmed tarbivad voolu ka siis, kui nad parasjagu kasutust ei leia. See võib elektriarvele lisada kopsaka summa.

Veel on oluline mees pidada, et juhe tuleks alati eemaldada seinakontaktist, mitte seadme enda küljest. See lihtne tegu aitab aasta lõikes elektriarvetelt kuni 10% säästa.

4. Kokka kodus nutikalt

Selleks, et jõululaud oleks rikkalik ja lookas, asub köögitoimikond tavaliselt tegutsema juba hommikul. Usinad kokad võiksid mees pidada, et kõik toidud küpsevad kiiremini siis,

kui potil-pannil on kaas peal. Pliidil tasub valida alati õige suurusega raud ning ahju kasuta vaid suuremate roogade valmistamiseks.

Samuti võid ahju juba 10-15 minutit enne toidu valmimist välja lülitada. Toit valmib igal juhul, kuna ahjus olev jääksoojus küpsatab seda edasi. Mis puudutab väiksema toidu soojendamist, siis selle saab hõlpsasti ära teha ka energiasäästlikumas mikrolaineahjus või kuumaõhufritiüris.

Üleüldse tuleks kodumasinaid kasutades eelistada seal, kus võimalik alati ökonoomseid ja säästlikke töörežiime. Nii hoiad kokku elektrit ja pikendad oma seadme eluiga, kuna kodumasin, mis ei tööta täisvõimsusel, kulub ka aeglasemalt.

5. Tee loodusele jõulukingitus

Kui puhas loodus on sinu jaoks oluline ning oled valmis panustama selle hoidmisesse, siis vaata pühade puhul üle oma kehtiv elektrileping ning vali roheline energia, mis tagab, et ostad 100% taastuvatest energiaallikatest toodetud elektrit.

Mida rohkem on roheenergiat tarbivaid kliente, seda suuremaks kasvab taastuvenergia osakaal elektritootmises ja seda vähem paiskub elektritootmisel õhku süsihappegaasi.

Raamatukogude rahuloluküsitluse kokkuvõte

Jaana Oro
Endine Alutaguse Huvikeskuse raamatukogude juht

Möödunud suvel-sügisel korraldasime kõikides Alutaguse valla raamatukogudes rahuloluküsitluse. Vastata sai nii raamatukogudes koha peal küsitluslehti täites kui ka interneti teel.

Kokku avaldas raamatukogude teenuste kohta arvamust 134 inimest, kellest 111 luges eesti- ja 23 venekeelset kirjandust. Vastajatest 105 olid naised ning 29 mehed. Alutaguse valla elanikke oli vastajate seas 118. Raamatukogude registreeritud lugejaid oli kokku 130.

Vanuseliselt jagunesid vastajad järgmiselt:
27–40 a – 19
41–65 a – 57
66–90 a – 58

Kõige enam külastasid lugejad Iisaku raamatukogu (36). Järgnesid Alajõe (32), Kuremäe (13), Pagari (19), Kurtna (14), Mäetaguse (10), Tudulinna (6) ja Kiikla (4). 64 lugejat väisasid raamatukogu ühe korra kuus, igal nädalal võttis selle tee jalge alla 36 inimest, ainult suveperioodil käis kirjandusega tutvumas 23 inimest ning seitse inimest külastas raamatukogu vastavalt kooli soovitusliku kirjanduse laenutamise vajadusele. Kolm vastajat käis raamatukogus ainult seal toimuvate sündmuste ajal ning üks lugeja märkis külastussageduseks 5-6 korda aastas.

Raamatukogude lahtiolekuajad hindas sobivaks 130 lugejat. Kolm inimest vastasid sellele küsimusele eitavalt ning üks lugeja kirjutas, et „isegi, kui ei ole, saab alati aja kokku leppida.“

Raamatukogudes oleva kirjanduse valikuga oli väga rahul 105 inimest; 24 lugejat jäi enam-vähem rahule, üldse ei olnud rahul üks inimene ja üks lugeja leidis, et uudiskirjanduse valik on liiga väike. Ühe lugeja sõnul on tema soovil ka raamatuid ostetud ja kaks inimest märkisid, et raamatukoguhoidja oli teose nende jaoks kaugemalt kohale tellinud. Venekeelse uudiskirjanduse vähesuse märkis ära seitse inimest.

Raamatukogus osutatavate teenuste reas oli vaieldamatult esikohal raamatute laenutamine – seda tegi 133 inimest. 61 inimest laenutasid lisaks ka ajakirju-ajalehti ning koha peal luges kirjandust 45 inimest. Printimis-skaaneerimisteenust kasutas 49 inimest ning lugejaarvuti osutus kasulikuks 19 korral. 77 inimest osales raamatukogus toimunud sündmustel. 11 lugejat võttis osa lasteüritustest. Raamatukogus toimuva huvialaringi tegevus köitis 34 inimest. Koduteenindust vajas kuus inimest. Mõni aasta tagasi raamatukogude juurde paigaldatud tagastuskastide teenust kasutati usinalt (41). Lasteaiarühma või klassiga külastas raamatukogu seitse inimest.

Mitmesuguste taotluste/avalduste esitamisel abistasid raamatukoguhoidjad lugejaid 35 korral ning IT-alast abi osutati 18 inimesele. Kaugtööd tegi raamatukogus kolm inimest. Sündmuse või näituse korraldas raamatukogus kaks inimest.

Valla lehes ilmuv uudiskirjandust tutvustav rubriik „Raamatukoguhoidja soovitab“ osutus populaarseimaks eestikeelse kirjanduse lugejate jaoks – 52 inimest märkisid, et see osutus nende jaoks kasulikuks ning 46 lugejat mainis, et sai sealt mõnikord häid soovitusi. Kahe inimese jaoks ei ole sellest rubriigist kasu tõusnud. Üks inimene kirjutas, et „ei ole märganud valla lehes ja ei pea ka vajalikuks“, üks lugeja mainis, et ei teadnudki selle rubriigi olemasolust ning üks inimene andis teada, et „ei loe neid“. Venekeelse kirjanduse lugejate hulgas vastas viis inimest „jah, on kasulik“ ning 19 inimest märkis, et „üldse mitte“.

Küsitlusest selgus, et e-kataloog URRAM (www.lugeja.ee) on lugejatele üsna võõras: 94 vastajat ei ole seda kasutanud. 16 vastajat oli pikendanud seal raamatute tagastustähtaegu, seitse lugejat raamatuid reserveerinud ning 14 lugejat tutvunud uudiskirjandusega. Ühe lugeja sõnul ta veel e-kataloogi ei kasuta, kuid tulevikus plaanib seda kindlasti teha. Ühe inimese sõnul on ta e-kataloogi abil otsinud infot teose kohaloleku kohta raamatukogus ning üks on uurinud vajalike teoste olemasolu teistes raamatukogudes, et neid hiljem enda jaoks kohalikku raamatukokku tellida.

Raamatukogude teeninduskvaliteediga on väga rahul 126 lugejat. 8 inimest märkisid, et „jään enam-vähem rahule“.

Raamatukogu külastuse teeb meeldivaks asjatundlik raamatukoguhoidja (134), uued näitused (85) ning lai valik uudiskirjandust (71). 50 inimest leidsid, et külastuse

Küsitlusankeedi lõppu lisati ohtralt tänusõnu raamatukoguhoidjatele ning kirjutati sellest, mis raamatukogudega seoses südamel oli:

- Väga tore, et raamatukogud on säilinud ja loodan, et nad jätkavad oma tegevust!
- Hea, et meil on meeldiv raamatukoguhoidja.
- Raamatukogude sulgemise peale ärge kohe mitte mõelgegi!
- Tänan! Jõudu edaspidiseks!
- Väga tubli ja asjatundlik raamatukoguhoidja!
- Minu jaoks pole peale mu koduraamatukogust paremat paika. Olen tänulik, et saan seda külastada nii tihti, kui ise jaksan ja vajadust on.
- Raamatukogud peaksid kindlasti maapiirkondades alles jääma!!!
- Kuremäel peaks olema võimalus ümbrikute, markide, kirjapaberi, pastakate ostmiseks. Aga loomulikult raamatukogujuhatajaga kokkuleppel – ka tasu osas. Kuremäel puudub igasugune teenindamine igasuguse kauba osas!
- Raamatukogu peab Kuremäel olema! Ei tohi meid hätta jätta!!!
- Raamatukogusse on alati meeldiv minna, seal on alati lahke vastuvõtt. Aitäh!
- Tore kohtumisaik suvel, kus kuulda nii uudiseid kui ka lugusid ajaloost.
- Raamatukogu on maapiirkonnas rohkem kui raamatukogu. See on oluline suhtlus- ja meelelahutusvõimalus. Tänan väga just Iisaku raamatukogu toredaid töötajaid, et nad alati abistavad, vahvaid üritusi korraldavad ja Facebookis infot jagavad! Kiitus!
- Olete väga tublid, laske samas vaimus edasi!
- Soovin ka edaspidi raamatukogu külastada. Võibolla sooviksin kasutada raamatukapi teenust.
- Tänan raamatukoguhoidjaid tubli töö eest!
- Iisaku raamatukogu on meeldiv, väike ja tore. Soovin, et see kindlasti püsiks ja oleks meie rahvale rõõmuks!
- Благодарность библиотекарю за хорошую работу!
- По возможности разширять перечень подписных изданий. Спасибо!
- Нет новых книг на русском языке.

Suur tänu kõikidele vastajatele!

teeb meeldivaks võimalus raamatukoguhoidjaga päeva-sündmusi arutada. Suur valik lastekirjandust (24). Vaikne ja rahulik keskkond ning alati lahke ja sõbralik vastuvõtt (2). Üks lugeja märkis olulise asjana ka „wifi olemasolu“.

Meelehärmu tekitavat on raamatukogudes vähe – 12 inimese puhul oli soovitud raamat kahjuks välja laenuatunud; kolm inimest märkisid, et vajalik raamat saabus kohale mitmenädalase ootamise järel; kolme lugeja jaoks nappis raamatukogus uudiskirjandust ning kaks lugejat kirjutasid, et raamatukoguhoidja ei leidnud raamatut riulist üles. 114 inimest olid arvamusel, et kõik on hästi ja kurtmiseks pole põhjust.

Kas raamatukogusse peaks ID-kaardiga sisse pääsema ka väljaspool lahtiolekuageu? 120 inimese arvates ei ole see teenus vajalik. 12 lugejat pidas seda aga heaks mõtteks; üks lugeja arvas, et „pigem mitte, usun, et siis tekiks segadus ja raamatute heaolu kannataks“ ning üks vastaja leidis, et „mõnikord võiks seda vajada, väga harva.“

Raamatute tagastuskasti kasutab 50 inimest, 46 inimest märkis, et kast on olemas, kuid pole olnud vajadust seda kasutada ning üks lugeja ei teadnudki, kas raamatukogu juures tagastuskast üldse olemas on. 37 inimest märkisid, et tagastuskast puudub.

Küsitluse põhjal on raamatukogud maapiirkonna elanike jaoks olulised info- ja kogukonnakeskused, kus asjatundlikud raamatukoguhoidjad annavad soovitusi uudiskirjanduse osas, korraldavad harivaid üritusi, aitavad printimisel/skaaneerimisel ning vajadusel viivad raamatud lugejatele koju kätte. Ilmnes, et üsna vähe tuntakse e-kataloogi URRAM võimalusi. Tulevikus tasub kindlasti kaaluda ka raamatukapi paigaldamist suurematesse valla piirkondadesse. Päris mitu vastajat tundis muret raamatukogude tuleviku pärast ja avaldas lootust, et need olulised asutused ka edaspidi vallaelanike jaoks avatuks jääksid.

Puude raskusastme tuvastamise taotluse esitamine on nüüdsest inimese jaoks lihtsam

Alates novembrist saab sotsiaalkindlustusameti iseteeninduskeskkonnas esitada lapse ja vanaduspensioniealise puude raskusastme tuvastamise taotlusi.

Võrreldes varasemaga on taotlused eeltäidetud olemasolevate andmetega inimese kohta. Täiendavalt on kasutusele võetud laste ja vanurite vanuserühmade jaoks uuenduslikud enesehinnangu küsimustikud, mis aitavad ameti ekspertarstidel paremini mõista inimese terviseseisundist tulenevaid tegutsemis- ja osalusvõime piiranguid.

Muudatuste kavandamisel lähtuti puuetega inimeste poolt antud tagasisidest, milles juhti tähelepanu kaasaegse iseteeninduslahenduse puudumisele ning avaldati soovi, et taotluste esitamine oleks võimalikult lihtne ja mugav. Laiem eesmärk on, et kogu puude taotlemise protsess muutuks inimese jaoks järjest enam toetavamaks ja kasutajasõbralikumaks.

Puude raskusastme tuvastamise taotlemiseks tuleb sotsiaalkindlustusameti iseteeninduses liikuda menüüst „Minu toetused ja teenused“ lehele ja seejärel „Puude tuvastamine“. Kui taotlus esitatakse lapse puude raskusastme tuvastamiseks, tuleb „Minu toetused ja teenused“ lehele liikuda mitte enda, vaid lapse nime alt.

Esitades taotluse iseteeninduse kaudu, võimaldab see muuta taotluse ülevaatamise protsessi kiiremaks ja ladesumaks. Siiski saab soovi korral inimene oma taotluse esitada ka e-kirjaga info@sotsiaalkindlustusamet.ee, posti teel aadressil Paldiski mnt 80, 15092 Tallinn või külastades lähimat klienditeenindust.

Alates 20. detsembrist on

Kuremäe teeninduspunkt remondi ajaks suletud.

Vastuvõtt toimub edaspidi Kurtna seltsimajas.

Sotsiaaltöötaja Inna Zahhalina
võtab vastu kliente kolmapäeviti kell 9.00-16.00 ja
õigus- ja andmekaitsespetsialist Tairi Hütt
reedeti kell 8.00-16.00

Amestop OÜ teavitab,

et talveperioodil on **Torma prügila** alates

1. detsembrist kuni 31. märtsini

avatud tööpäevadel E–R kella 9.00–18.00.

Prügila on suletud L ja P ning riiklikel pühadel.

Lisainfo teenuste ja lahtioleku aegade kohta www.tormaprugila.ee

Jõulujumalateenistused

ILLUKA KIRIKUS
Pühapäeval, 24.detsembril kell 12

TUDULINNA KIRIKUS
Pühapäeval, 24. detsembril kell 14

IISAKU KIRIKUS
Pühapäeval, 24. detsembril kell 16
Esmaspäeval, 25. detsembril kell 11

KUULUTUSED

Ostan õmblusmasina, nõukogudeaegseid nõusid, keraamikat, mänguasju, kujukesi, ehteid jms. Tel 5356 0761 Liina

Ostan vene kellasid (ei pea olema töökorras), fototehnikat, heliplaate, kassette, raamatuid ja muud vanavara. Tel 5872 5458

Laarox OÜ ostab metsa- ja põllumaad. Pakume parimat hinda. Tel 552 7322

Mälestame lahkunuid

HILVI MÄNNIK
ANATOLI MUSSATOV
ÕILME ROHI
VIRVE MURAVLEV
LIVIA VÄLIMETS
ALEKSANDR SATSUTA
ANTS TIITSON
MÄRT VALDUR

Õnnitleme sünnipäevalapsi

LEHTE SELLIK	95
MARIA PÄÄSUKE	95
ANGELINA VOLKOVA	94
ERNA VANASILLA	94
ILSE URBALU	94
HENNO RAJAMETS	92
LIIDIA MOZINA	90
ILME-OLIVIA NURM	90
TÖNU PRODEL	87
ELJO RAUS	87
VELLO KALJOLA	87
ELJU MURUVEE	86
LEMBIT JOORIK	85
ÜLO LEHISMETS	85
VEERA GERASIMTŠIK	85
AILI MERISTU	85
VLADIMIR PERMYAKOV	84
HELGI JÄRVEPERA	84
IMBI ROHI	84
VAIKE PIKKSOO	84
OLEV KARP	84
AIME TOOME	83
ALEKSANDRA BATUHTINA	83
JAAN OLEI	83
NIKOLAY SVERTOKIN	82
VALDUR SPIELBERG	82
ELLEN KIVIMÄGI	82
EEVI NAUR	81
ARNO KIRSS	81
HEIDI EINSTEIN	80
TIIT MÜÜR	80
RALF REBINA	75
SIRJE LEHTLA	70
VICTOR IVANOV	70
GALINA KOTIVENKO	70
LIUBOV KONYUKHOVA	70
ESTA KÄSIK	70
VALERIY SIRKUNEN	70

Ostame kasvavat metsa, põllumaad
ja metsakinnistuid.
Kinnistud võivad olla tehtud raietega
või asetseda piiranguvõndis.
info@metsakeskus.ee
Tel: 56 111 900

ALUTAGUSELT ÜHISVÄLIASÖIT!

ROHELINE AASTALÕPP ORU PARGIS

29. detsember 2023 kell 13.00-16.00

- Avatakse vastavõetud Oru pargi roheline energia rada
- Tegutses Aare Baumeri energiat täis töötuba
- Toimub KVARK Teadusteatri elevast tekitav etendus
- Pakutakse sooja teed ja kergest suupistat
- Päeva lõpetab üllatavlik lõppakord

Koostöötajad: Tantsuansambel Jupiter, õhtujuht Margo Hussar. Pilet 10 €, seltsi liikmetele 5 €. Laudade broneerimine Marika, Ave või Astridi kaudu.

Üritus on kõigile tasuta!
Rohkem info leiad www.loodusegatsus.ee

KONTSERT
Kurtna seltsimajas

10. jaanuaril, kl 19.00

Villu Talsi

Kavas rahvalikud ja omaloomingulised lood

Peeter Priks

Maja poolt valikus soojad joogid

Kontsert on TASUTA

FOTOKONKURSS

1. JAANUAR – 30. NOVEMBER

Alutaguse AARDED 2024

Konkursile on oodatud fotod, mis iseloomustavad ALUTAGUSE AARET VÕI AARDEID – olgu see aare siis kultuuriline, looduslik, arhitektuuriline, vaimne pärand või hoopis inimene Alutagusest.

Parimatest fotodest koostatakse rändnäitus!

TINGIMUSED KONKURSIL OSALEMISEKS:

- Fotod saata digitaalselt jpg-formaadis huvikeskustele alutagusevald.ee
- Igas kategoorias võetakse arvesse kuni 4 fotot
- Valitud pildid jäävad avalikku näitamisele 3000 piksli ringi ei tule üldiselt avalikustamiseks mõeldud 10 MB
- Valitud on pildid, kuid ei ole hea mõtte järgi
- Konkursil osalejad on loovad ja võivad esitada ka teisi teoseid
- Konkursil osalejad on loovad ja võivad esitada ka teisi teoseid
- Konkursil osalejad on loovad ja võivad esitada ka teisi teoseid

Lisainfo: huvikeskus@alutagusevald.ee või tel 5885 9979

www.alutagusevald.ee

7. jaanuaril kell 13
Alajõe Kogukonnas

JÕULU- ÕHTU

- Mängud
- Meelelahutus
- Kohvi- ja teelaud
- Esineb folklooransambel Kalina Krasnaja

13. jaanuaril kell 12

PAGARI LAHINGU

105. aastapäeva tähistamine

Pagari mälestuskivi ja seltsimaja juures

Mälestustseremonial osaleb Kaitseliit

De'collage tehnikat töötuba

Mäetaguse rahvamajas

25. Jaanuaril 2024

17:30 - 20:30
Osalustasu 5 €

Vajalik registreerimine hiljemalt 22. jaanuariks
huvikeskus@alutagusevald.ee või tel 5885 9979

Juhendaja Kristiina Avel

olga link

MAALI- JA FOTONÄITUS

KUREMÄE RAAMATUKOGUS

Jaanuar-veebur

2024

Kaarin Aameri maalinäitus

Kurtna seltsimajas

2023 DETSEMBERIS - JAANUARIS 2024

Avamine 3. detsembril, kl 14.00

Autori esituses kolab keelpillimuusika

Maja poolt kuum kohvi ja aurav tee

17. JAANUAR

ISAKU RAAMATUKOGUS KELL 14.00

KOHTUMINE HUUVITAVA INIMESEGA

KÜLAS ON FOTOGRAAF, MESINIK JA MASSÖÖR

AULIS PÄRNPÜU

ISAKU RAAMATUKOGUS

ESEMENÄITUS

ISAKU RAAMATUKOGUS

5. DETSEMBERIST 5. JAANUARINI

Kui maa on valge

ISAKU RAAMATUKOGUS

KULTUURIKALENDER

• 27. detsembril kell 17
Kiikla rahvamajas
PÜHADEHÕNGULINE
PÄRASTLÕUNA

• 29. detsembril kell 19
Mäetaguse rahvamajas
AASTALÕPUPIDU
Tantsuks ansambel Jupiter, õhtujuht Margo Hussar. Laudade katmine piduliste endi poolt. Pilet kuni 18. detsembrini 15 €, hiljem 20 €. Piletid müügil Mäetaguse rahvamajas ja piletikeskkonnas Fienta

• 30. detsembril kell 20
Tudulinna rahvamajas
AASTALÕPUPIDU
Kohtumishetked. Tantsuks ansambel Mesikäpp. Õhtu juhhib Mare Taar. Pilet 10 €, seltsi liikmetele 5 €. Laudade broneerimine Marika, Ave või Astridi kaudu

• 31. detsembril kell 20.30
lisaku rahvamajas
AASTAVAHEATUS RAHVAMAJAS
Tantsuks ans Perfekt. Kohvi ja tee laual, muu suupärane võtke kaasa. Pilet eelmüügist 10 €, peoõhtul 12 €. Laudade broneerimine tel 5886 6418

• 6. jaanuaril kell 16
lisaku lauluväljaku lõkkeplatsil
JÕULUKUUSKEDE PÕLETAMINE

• 7. jaanuaril kell 13
Alajõe kogukonnas
JÕULUÕHTU
Mängud ja meelelahutus
Kohvi- ja teelaud. Esineb folklooransambel Kalina Krasnaja

• 10. jaanuaril, kl 19.00
Kurtna seltsimajas
KONTSERT
Peeter Priks ja Villu Talsi. Sisepääs prii

• 11. jaanuaril kell 18
lisaku rahvamajas
Mängufilm
NÄHTAMATU VÕITLUS.
Pilet 6/5 €

• 13. jaanuaril kell 12
Pagari mälestuskivi ja seltsimaja juures
PAGARI LAHINGU
105. AASTAPÄEVA PIDULIK
TÄHISTAMINE

• 17. jaanuaril kell 14
lisaku raamatukogus
KOHTUMINE
HUUVITAVA INIMESEGA
Külas on fotograaf, mesinik ja massöör Aulis Pärnpuu

• 18. jaanuaril kell 18
Mäetaguse rahvamajas
MÄETAGUSE MÄLUMÄNGU
21. HOOAJA III VOOR
Oodatud on 3-liikmelised võistkonnad. Võistkondadel palume registreerida hiljemalt 17. jaanuariks tel 336 6963 või huvikeskus@alutagusevald.ee

• 21. jaanuaril kell 12
lisaku rahvamajas
MÄLUMÄNG.
Oodatud on 3-liikmelised võistkonnad. Võistkondadel palume registreerida hiljemalt 18. jaanuariks telefonil 5886 6418 või merle.pikhoff@alutagusevald.ee

• 25. jaanuaril kell 17.30
Mäetaguse rahvamajas
DÉCOLLAGE TEHNICA TÖÖTUBA
Vajalik eelregistreerimine hiljemalt 22. jaanuariks huvikeskus@alutagusevald.ee
Osalustasu 5 €. Juhendaja Kristiina Avel

• 31. jaanuaril kell 14
lisaku raamatukogus
Raamatusõprade vestlusring
KESKPÄEVA KESKUSTELU

NÄITUSED

Detsember

- Meremuuseumi näitus „Antarktika järvede ökoloogia uurija Enn Kaup“ Mäetaguse rahvamajas II korrusel
- Mare Tropi dokumentaalfotode näitus „Teine vaade Hollandile“ Mäetaguse rahvamajas triibukoridoris
- Tatjana Ševtšenko villamaalide näitus Pagari seltsimajas
- Erika Kruubi loodusfotode näitus lisaku raamatukogu trepigeriis
- Olga Lingi maali- ja fotonäitus „Inspiratsioon“ Tudulinna kogukonnas

5. detsember – 5. jaanuar

- Esemenäitus „Kui maa on valge“ lisaku raamatukogus

Jaanuar-veebur

- Fotonäitus „Päästetud. 12 tooli“ Mäetaguse rahvamajas triibukoridoris
- Olga Link maali- ja fotonäitus Kuremäe raamatukogus
- Olga Link maali- ja fotonäitus Kuremäe raamatukogus
- Kaarin Aameri maalinäitus Kurtna seltsimajas

TÄPSEM INFO
Alutaguse Huvikeskuse kodulehel
www.alutagusehuvikeskus.ee
või Alutaguse valla kodulehel
www.alutagusevald.ee/kalender
Alutaguse Huvikeskus
tel 336 6963 ja 5885 9979,
e-posti aadress
huvikeskus@alutagusevald.ee

ALUTAGUSE NOORTEKESKUSTE SÜNDMUSED

KURTNA NOORTEKESKUSES

• 18.–26. detsembril KURTNA NOORTEKESKUS ON PUHKUSEL (MAJA SULETUD)

• 27. detsembril kell 14-18 MUINASJUTUPÄEV
Parimatele kostümeeritud piduliste auhinnad. Tule oma lemmik muinasjututegelase kostüümis ja esita enda lemmik osa temast

• 28.–29. detsember kell 17–10 AASTALÕPUPIDU KOOS ÖÖBIMISEGA
Noorte etteasted, tants, mängud, fotonurk ja jõulufilmi vaatamine. Kaasa 7 € üllatuskingitus loosikotti ja midagi ühisele lauale

• 2. jaanuaril kell 14–18 PILJARDITURNIIRI lõpetamine ja 2024 aasta piljarditurniiri alustamine.
Kell 16.30–18.00 BÄND

• 3. jaanuaril kell 14 LUMEMEMMEDE ALLEE EHITAMINE
Kell 17.30–19.00 ROBOOTIKA

• 4. jaanuaril kell 14 LUMELINNA EHITAMINE
Kell 16–18 JUSTDANCE VÕITLUS

MÄETAGUSE NOORTEKESKUSES

• 27. detsembril kell 14 MÄNGIME LAUAMÄNGE

• 28. detsembril kell 15 HÜGEENILISTE HUULEPULKADE/ PALSAMITE TÖÖTUBA

• 29. detsembril VÄLJASÖIT ORU PARKI RMK ROHELISE AASTALÕPU SÜNDMUSELE
Vajaliks registreerimine, uuri lisainfot noorsootöötajalt.

• 4.–5. jaanuaril SÕPRUSKOHTUMINE
Kadrina noortekeskuses

Lisainfo:
Mäetaguse noortekeskus:
Kaidi Forostovets tel 562 99811
kaidi.forostovets@alutagusevald.ee